

GERDA

de
Baraven-
dochter

door

O.A. VAN BINSBERGEN

GERDA
DE BATAVENDOCHTER

MET TEKENINGEN VAN G. D. HOOGENDOORN

GERDA

DE BATAVENDOCHTER

DOOR

D. A. VAN BINSBERGEN

G. F. CALLENBACH — UITGEVER — NIJKERK

't Was een heerlijke morgen in de zomer van het jaar 315. Op de lage dijk, die de vruchtbare Bat-ouwe tegen overstroming door de Rijn beveiligde, tegenover een van de meest uitstekende punten van de hoge, bosrijke zoom van de Vale-ouwe stond Gerda, de zestienjarige dochter van Arend, wiens woning dichtbij onder het hoog opgaand geboomte lag.

Een echte Batavendochter was ze, zoals ze daar stond in haar witte kleed, met haar goud-blonde haren, die golvend over schouders en rug hingen en tot haar middel reikten en met haar diep-blauwe ogen.

Vóór dag en vóór dauw was Gerda al opgestaan om de maaltijd, bestaande uit een stuk koud vlees en enige sneden eigen-gebakken brood met een nap door haar zelf gebrouwen bier, voor haar vader klaar te zetten. Met pijl en boog en lans gewapend, was hij daarna vertrokken, vergezeld van zijn trouwe jachthond, om wild op te sporen, dat de bijna uitgeputte vleesvoorraad moest aanvullen en eerst in de na-

Een echte Batavendochter.

middag verwachtte Gerda hem weer thuis. Nu was ze, na haar huiselijke bezigheden verricht te hebben, op weg naar de Rijn, waar ze een fris bad dacht te gaan nemen en daarna zou ze wat gaan werken op de akker, die naast de woning lag.

Maar er was hier buiten zoveel te zien en te horen, dat ze slechts langzaam gevorderd was. Zo was ze een eindje de dijk langs gedwaald, en nu stond ze dan hier nog even te genieten van het mooie uitzicht op de bossen aan de overkant.

Als ze daarnaar keek, dan moest ze altijd aan moeder denken, die ook zo van al dat mooie gehouden had. Wat waren ze vaak hierheen gewandeld op zomeravonden, moeder en zij. Wat hadden ze dan genoten. Maar dat was nu voorbij, voor altijd voorbij.

Ja, vader hield ook wel van haar en zij ook van vader, maar ze konden nooit samen zo praten, zoals ze dat vroeger met moeder gekund had.

Vader wist slechts van de goden, die lief en leed beschikten in het mensenleven, van Wodan en Donar en Thor, en van boze geesten en vreselijke gedachten, die huisden overal waar het donker was en die je 's avonds zo bang maakten, als hun fluisterstemmen gehoord werden. Vader hoopte als een dapper man met de wapens in de hand te sterven, in het gevecht met mens of dier, om Walhalla, de hemel, te kunnen binnen gaan en daar ongestoord zijn aardse genoegens te kunnen voortzetten, zijn gevechten en jachtavonturen, zijn dobbelspel en zijn dronkemanspartijen.

Walhalla was voor haar niet bestemd. Daar konden vrouwen en meisjes niet komen. Die waren bestemd om geheel en al te niet te gaan, want die hadden geen ziel.

Lafhartige mannen en slaven, zei vader, kwamen ook niet in Walhalla, die kwamen in het oord van verschrikking, in Nevelheim.

Gerda dacht daar veel over. Ze wist er nog zo weinig van.

Met moeder had ze vroeger veel over deze dingen gesproken. Moeder had van den Romeinsen marskramer Publius

heel andere en veel mooiere dingen gehoord. Maar ja, het was nu al weer zo lang geleden, dat moeder daarvan verteld had en die had er zelf ook nog maar zo weinig van geweten.

„Kom,” dacht Gerda, „laat ik nu maar eens gauw een paar maal de Rijn overzwemmen en dan weer aan het werk.”

Heerlijk verfrist keerde ze weer naar haar woning terug. In een hoek van het enige vertrek stond de spade, die nam ze onder haar arm en begaf er zich mee naar de akker.

Een lange tijd was ze onafgebroken bezig en zó werd ze door haar werk in beslag genomen, dat ze de twee mannen niet merkte, die langs het pad, dat over de dijk voerde, steeds nader en nader kwamen. Een van die mannen ging gebukt onder een zware mars, die hij op zijn rug torste. Hij was een landgenoot van Gerda, een Bataaf. Dat was wel te zien aan zijn grove kledij en aan zijn ruige baard. De ander, die een veel voorname uiterlijk had, met zijn in wijde plooiën neerhangende mantel en zijn baardeloos gezicht, was een Romein. Met zijn staf in zijn hand ging hij voor den Bataaf uit.

't Waren Publius, de reizende koopman en zijn knecht, die de woningen der Bataven in deze uiterste provinciën van het Romeinse Rijk bezochten, om er hun koopwaar aan den man te brengen. Vroeger had de knecht dienst moeten doen als tolk, maar nu was Publius de taal der Bataven genoeg machtig om zelf het woord te voeren.

Publius was de woning van Arend al heel dicht genaderd, voor Gerda hem zag, maar nu herkende ze hem ook dadelijk, al was het twee jaar geleden, dat hij 't laatst hier was. De Romeinse marskramer zag wel, dat zijn komst haar niet onaangenaam was, want met een vriendelijke lach trad Gerda hem tegemoet.

„Kom verder,” nodigde ze hartelijk, terwijl ze op de deur van het eenvoudige, van ruwe planken opgetrokken huis toetrad.

Publius zag terstond de twee paardenschedels, links en rechts van de deur, die daar hingen als voorbehoedmiddel tegen

boze geesten en het hoefijzer op de dorpel vastgemaakt, om de bewoners te beveiligen tegen toverij van heksen. En daaruit begreep hij, dat Arend nog steeds dezelfde was, die bij zijn eigen goden bleef en niets wilde weten van Jezus Christus.

Op Gerda's uitnodiging zette Publius zich op een houten bank bij de tafel, zijn knecht ontdeed zich van de zware mars en nam ook plaats.

„Vertel me eens, hoe gaat het hier?” vroeg Publius. „Hoe maken het je ouders en hoe is het met je broer Geerlof?”

Op die vraag verdween eensklaps de blijde lach op Gerda's gezichtje. „Moeder is er niet meer,” zei ze zacht, met bewogen stem.

Publius was diep getroffen door Gerda's verdriet en luisterde belangstellend naar haar verhaal.

„Niet lang na uw eerste bezoek werd moeder ziek, heel erg ziek. Ze moest blijven liggen en verscheidene dagen lang werd ze gekweld door zware koorts en door pijn in de borst, die het haar heel benauwd maakten. Haar polsen en slapen klopten zo hevig en als ik mijn hand op moeders hoofd legde, scheen het wel of er een vuur in brandde, zo heet was het. Vader zei, dat het de nachtmerrie was, omdat moeder telkens zulke wonderlijke dingen zei, die we niet begrijpen konden. Ze zag dingen, die er heel niet waren. Daarom meende vader, dat het wel het werk van een boze heks zou zijn. Vader heeft toen 's avonds een zwarte kat, die dicht bij ons huis onder de struiken zat, doodgeslagen, maar het heeft niet geholpen.”

„Natuurlijk niet,” zei Publius.

„Neen, ik geloofde ook niet, dat het helpen zou,” vervolgde Gerda. „Moeder evenmin, als ze weer helder was en weer gewoon met ons kon praten. Dan sprak ze over de heerlijke dingen, die ze van u gehoord had. Maar het werd niet beter, elke dag al erger en erger. En eindelijk is moeder gestorven. Haar laatste woorden waren: O, God van liefde, heb medelijden met mij en met mijn Gerda...”

„En nu hoop ik,” besloot het meisje, „dat moeder bij dien

....zette Publius zich op een houten bank bij de tafel.

goeden God in Zijn hemel is, maar vader zegt, dat dat niet kan, omdat vrouwen geen ziel hebben en daarom na het sterven niet meer leven. En zeg u nu eens, wat u er van denkt." „Dat weet je wel, Gerda," zei Publius. „Je moeder is bij God en jij zult ook eens bij Hem zijn, als . . ."

„Ja, als?" vroeg Gerda met schrik.

„Als je Hem liefhebt."

„O, ik wil Hem liefhebben," zei Gerda opgelucht, „want Hij heeft mij immers ook lief. Dat hebt u de vorige maal gezegd en dat blijft toch zo?"

„Ja, zo blijft het," zei Publius, „want God verandert nooit."

„En vertel me nu eens," vervolgde hij, „waar is Geerlof?"

„Die is kort na moeders dood naar Noviomagum gegaan, om als soldaat in Romeinse dienst te treden," antwoordde Gerda.

„Vader heeft hem daar eenmaal willen bezoeken, maar vond hem er niet. Hij was al naar Rome vertrokken, maar nu verwacht vader hem toch spoedig weer thuis."

„Zo, zo," zei Publius glimlachend, „is hij dan toch gegaan. Ja, ik weet nog wel, dat hij mij de vorige maal zo veel te vragen had. Hij wilde van alles en nog wat weten. En toen ik hem vertelde van al die mooie gebouwen in Rome, van de pracht en de praal, waarmee de keizer omringd is, wat schitterden toen zijn ogen.

Daar wil ik wel eens heen, zei hij toen, al dat mooie moet ik toch ook zien.

Nu, ik denk niet, dat het hem tegengevallen zal zijn. Geloof maar, dat hij je wat te vertellen zal hebben, als hij thuis komt."

„Ja," zei Gerda peinzend, „dat denk ik ook wel. Maar weet u, wat ik hoop?"

„Ik geloof wel, dat ik dat weet," antwoordde Publius ernstig.

„Je hoopt, dat Geerlof een echte Christen is geworden."

„Ja, dat hoop ik," bevestigde Gerda. „En als ik dan met Geerlof praten kan, net zoals ik vroeger met moeder kon praten, dat zal eerst heerlijk zijn."

„Maar," zei Gerda eensklaps met schrik, „wat ben ik toch een slechte gastvrouw. Daar laat ik u beiden maar zitten en

ik sta hier maar te praten en ik denk er niet aan u wat aan te bieden. U hebt misschien al een lange reis achter de rug?"

„Ja," zei Publius, „we hebben de nacht doorgebracht bij een van onze vrienden en zijn deze morgen al vroeg weer op stap gegaan."

„Nu," zei Gerda, „laat ik u dan toch eens gauw wat voorzetten." En weldra stond er een heerlijk stuk wildbraad op tafel, met brood en boter en melk.

Publius en zijn knecht lieten zich niet lang noden, ze kenden de gulle gastvrijheid van de Bataven.

„En," vervolgde Gerda, „terwijl u eet, mag ik misschien eens een kijkje nemen in de mars met koopwaren?"

O, kijk, een stuk van dat stevige linnen kon ze gebruiken en daarbij een paar van die zilveren haken.

Een klein aarden potje bevatte een geurige balsem. Een uitstekend geneesmiddel, legde Publius haar uit, voor wonden. Een schat van snuisterijen bevatte de mars. Van verscheidene wist Gerda wel, waartoe ze dienden, maar er waren ook tal van dingen, die ze niet kende en dan vroeg ze Publius of den Bataaf om inlichtingen.

„Kijk, dit is wat nieuws," zei de koopman, „spelden, die dienen ter vervanging van een lange doorn, waarmee vrouwen en meisjes het haar in een wrong bijeenhouden."

„En waarvoor dient dit kleine napje?" vroeg Gerda.

„'t Is een fingerhoed," zei Publius, en hij maakte haar het nut ervan duidelijk.

Reeds had Gerda een hele verzameling nuttige en mooie dingen op tafel gelegd. De prijs ervan werd berekend en Publius meende toen, dat hij het bedrag verminderen moest met de waarde van de door hem en zijn knecht genoten maaltijd. Maar daar wilde Gerda niet van horen. Dat ze die maaltijd gereed zette, was niet meer dan een plicht der gastvrijheid, zei ze. Neen, haar vader zou het haar ten hoogste kwalijk nemen, als ze zich daarvoor liet betalen.

„Maar," zei ze vriendelijk, „op een andere manier kunt u mij toch betalen, als u dat dan wilt."

Ja, Publius begreep haar wel, hij zou nog wat moeten ver-

tellen over die dingen, waar Gerda nog zo weinig van wist en waar haar hart toch zo naar verlangde. En hij deed niets liever dan dat. Hij zei Gerda maar niet, dat zijn handel eigenlijk helemaal bijzaak was.

Zijn doel was: het Evangelie brengen aan blinde heidenen, en hij kon dat op deze wijze ongezoekt doen. Hoevelen in deze landen hadden uit zijn mond de blijde boodschap al vernomen! Als hij gewild had, zou hij in Rome gebleven zijn en daar had hij als een gezeten burger kunnen leven, maar de liefde van Christus drong hem tot zijn heerlijk werk. Dat hij na zijn eerste bezoek zo lang weggebleven was, vond zijn oorzaak daarin, dat hij een reis naar Rome gemaakt had. Wat had hij de toestand daar anders en naar hij meende beter gevonden, dan toen hij vele jaren geleden zijn vaderstad verliet.

Toen regeerde de wrede keizer Diocletianus, die op een gruwelijke wijze de Christenen vervolgde. Ook Publius' eigen leven was meer dan eens in gevaar geweest. Maar toen, bij zijn terugkomst, bestond er geen gevaar meer. Wat vroeger een schande was geweest, Christen te zijn, was nu een eer geworden. De nieuwe keizer, Constantijn de Grote, beleed zelf zijn geloof in Jezus Christus. Nu was aan alle vervolging een eind gekomen en tal van mensen, die voorheen het Christendom vijandig gezind waren geweest, waren op het voorbeeld van den groten keizer toegetreden tot het nieuwe geloof. Dat was dan, zo dacht Publius, de zegepraal van de waarheid, waarvoor eens de apostel Paulus in Rome zijn leven gelaten had. Maar dat was al meer dan twee eeuwen geleden. Alleen, zo vreesde hij, nu er geen gevaar voor goed en leven meer aan verbonden was, zouden velen zich aansluiten bij de Christenen, zonder dat er geloof in hun harten was, en dat was dan een nieuw gevaar.

Maar over al deze dingen sprak hij niet tot Gerda. Zij moest weten, wat tot haar zaligheid nodig was.

„Goed,” zei hij, „jij hebt ons spijs en drank voorgezet om ons lichaam te voeden, ik zal je de spijs en drank voorzetten, die je ziel nodig heeft.”

„Dus het is zeker, dat ik een ziel heb?” vroeg Gerda.

„Ja, dat is heel zeker.”

„Maar ik merk er toch niets van,” zei Gerda.

„Dat doe je wel,” antwoordde Publius, „je ziel heeft honger en dorst.”

„Dat voel ik niet,” vond Gerda.

„Dat voel je wel, want je verlangt naar God, je wilt graag van Hem horen, je wilt Hem liefhebben. Dat verlangen naar God is de honger en de dorst van je ziel naar God. Voel je dat?”

„Ja, dat voel ik,” antwoordde Gerda.

„Ik zal je eens wat vertellen,” vervolgde Publius: „Er is een tijd geweest, dat er geen mensen in de wereld waren.”

„Nergens?” vroeg Gerda.

„Neen, nergens.”

„En is dat lang geleden?”

„Ja, dat is duizenden jaren geleden.”

Gerda moest even haar ogen sluiten, om zich dat te kunnen indenken.

„Welnu, en toen?” vroeg ze.

„Toen heeft God de eerste mensen geschapen.”

„Geschapen?”

„Ja, gemaakt uit het stof der aarde. En Hij gaf ze een onsterfelijke ziel. Hij wilde, dat de mensen Hem zouden liefhebben. Maar toen is er iets vreselijks gebeurd.”

„Wat dan?”

„Behalve de goede God, was er ook een boze geest, de Satan. Toen hielden de mensen meer van den bozen geest, dan van den goeden God. Zij luisterden veel liever naar de stem van Satan, dan naar de stem van God. Satan leerde de mensen, dat er veel goden zijn, Wodan en Donar en Thor en nog veel meer.”

„Zijn dat dan geen goden?”

„Neen, dat zijn geen goden.”

„Wat zijn dat dan?”

„Niets, die bestaan niet.”

„Dus daar behoef ik ook niet bang voor te zijn?”

„Nee, volstrekt niet. Wie God lief heeft, behoeft nergens bang voor te zijn.”

„Ook niet in het donker?”

„Nee, of het donker is of licht, dat is volmaakt hetzelfde.”

„En wat gebeurde er toen verder?”

„Toen de boze Satan zo de mensen van God had afgetrokken en aan Hem ongehoorzaam gemaakt, had hij ze geheel in zijn macht. Maar toen is God zelf op aarde gekomen om zijn schepselen weer te verlossen uit de macht van den boze. Hij werd zelf een mens en noemde zich Jezus. Eerst leek het, of de Satan de overwinning behaalde.”

„Wat gebeurde er dan?” vroeg Gerda, een en al belangstelling.

„De Satan wilde niet, dat de mensen verlost zouden worden en daarom zette hij ze tegen Jezus op. Ze namen Hem gevangen en hebben Hem aan een kruis gehangen met vreselijke nagels door handen en voeten geslagen. En zo stierf Hij.”

„Stierf Hij?” vroeg Gerda verschrikt.

„Ja, Hij stierf aan het kruis, maar. . . .”

„Maar?” drong Gerda aan.

„Hij bleef niet in het graf, waarin ze Hem gelegd hadden. Hij stond op uit de dood en toonde zo, dat Hij de machtigste is. Niets kan Hem zijn macht ontnemen.”

„Is Jezus nu nog op aarde?”

„Hij is opgevaren naar de hemel, maar Hij is ook op aarde. Hij is overal.”

„Hoe kan dat?” vroeg Gerda.

„Ja, hoe kan dat?” herhaalde Publius.

„Ja, dat kan,” antwoordde toen Gerda zelf, „want Hij is God, de Machtige. Hij is zelfs sterker dan de dood.”

Gerda werd er stil van en ook Publius zweeg.

„Wat een groot God moet Hij dan toch zijn,” zei ze verrukt. „En wil die grote, machtige God mij ook verlossen?”

„Ja,” antwoordde Publius, „dat wil Hij, omdat Hij niet alleen groot en machtig is, maar omdat Hij ook een God van Liefde is.”

Een luid geblaf achter de woning leidde eensklaps de aandacht van de drie aanwezigen af. Even later werd de deur opengestoten en een grote hond kwam het vertrek binnen. „Ha, Wolf, ben jij daar,” zei Gerda, en ze wierp het dier een kluif toe, die nog op tafel lag.

„Waar is je meester?”

Deze liet niet lang op zich wachten. In de deuropening verscheen de forse gestalte van Arend.

Publius en zijn knecht stonden op om Gerda's vader te begroeten. Even vloog er een schaduw over Arends gelaat, alsof het bezoek hem maar half welkom was, maar toen hij het verheugde gezichtje van Gerda zag, herstelde hij zich terstond en begroette de beide mannen hartelijk. Arend nam

zijn boog van zijn schouder en overhandigde die aan Gerda, die hem tegen de muur aan een spijker hing, zijn koker met pijlen maakte hij los en gaf die eveneens aan Gerda. „Ik zie,” zei Publius, „u komt van de jacht. Hebt u geluk gehad?”

„Dat zou ik denken,” zei de jager met trots, „kijk u eens even.” En Arend opende de buitendeur en toonde een prachtige reebok, die vlak voor de deur op het gras lag. „Dat is met recht een prachtig stuk wild,” prees Publius.

„O,” zei Arend, „het kan op de jacht zo mee- of zo tegen lopen.

Als er geen herten zijn, schiet ze dan maar,” merkte hij lachend op.

„Maar er is natuurlijk volop

....verscheen de forse gestalte van Arend.

wild, hier in de prachtige Bat-ouwe," zei Publius.

„Ja, wild genoeg, maar het staat niet altijd op je te wachten. Je moet er wel eens een halve dag voor lopen. Maar nu van morgen had ik bijzonder geluk. Ik was nog niet zo heel ver gegaan, ik volgde een pad door het houtgewas langs de Linge, toen eensklaps die reebok mijn pad kruiste en dat maakte mijn dag ineens goed. Ik was maar alleen en had aan dit ene dier genoeg te dragen en zo komt het, dat ik heel wat vroeger thuis ben, dan ik gedacht had."

„Ja, ik had u ook nog niet verwacht, vader," zei Gerda en toen ze zijn begerige blikken zag, die de tafel afzochten, zette ze spoedig een flinke maaltijd gereed.

„En u komt uit Rome?" vroeg Arend aan zijn bezoeker.

„Ja, dat wil zeggen, enige maanden geleden heb ik Rome verlaten," antwoordde Publius.

„En hebt u daar vandaan ook nieuws?" vroeg Arend verder.

„Ja, dat is er," zei Publius. „Goed nieuws. Me dunkt, u hebt zelf al gemerkt, dat de tegenwoordige keizer met vaste hand regeert en door zijn krachtig optreden en goede bezetting van de legerplaatsen aan de grens, evenals trouwens zijn voorganger Diocletianus, een einde maakt aan de strooptochten van omwonende stammen, waar de Bataven in vroeger jaren nogal eens van te lijden hebben gehad."

Ja, dat stemde Arend toe. Dat kon hij zich uit zijn jonge jaren nog herinneren. Eens zelfs waren de Franken over de bevroren Rijn het land der Bataven binnengekomen, hadden een ware plundertocht ondernomen en hadden verschillende Romeinse legerplaatsen, die slecht bezet waren, verwoest. Maar nu was de Rijn weer de grensrivier van het grote Romeinse Rijk en keizer Constantijn zorgde voor een goede beveiliging. Dat was nodig, want de Franken zaten niet stil en vooral de Saliërs, een Frankische stam aan de IJssel, gaven soms nog handen vol werk.

„Wat dat betreft," vervolgde Publius, „gelijkt Constantijn geheel op Diocletianus, maar in een ander opzicht onderscheidt hij zich aanmerkelijk van hem."

„In welk opzicht?" vroeg Arend.

„Ge weet, dat God, om mensen te verlossen, zelf mens werd, dat Hij stierf aan het kruis, maar weer uit de dood opstond.”

„Ja, dat hebt u vroeger al verteld,” stemde Arend toe. „maar daar geloof ik niets van; dat kan niet.”

„Wat kan niet?” vroeg Publius.

„Wie dood is, kan niet meer levend worden.”

„Ik moet u eens wat vragen,” zei Publius, „wie is sterker, gij of de slaap?”

„Dat is een rare vraag,” vond Arend. „Natuurlijk ben ik sterker dan de slaap, want als ik slaap, word ik weer wakker, de slaap kan mij niet houden.”

„Zó,” hernam Publius, „staat God tegenover de dood. De dood kon Hem niet houden. Hij behoefde niet opgewekt te worden. Hij stond op door eigen kracht, net zoals gij uit de slaap opwaakt. Gelooft ge nu, dat het kan?”

„Ja, zo zou het kunnen,” stemde Arend, maar nog weifelend, toe.

„Welnu,” vervolgde Publius, „wie dien gekruisigden, maar opgestanen Verlosser, Jezus Christus, lief hebben en volgen, worden Christenen genoemd. Steeds werden ze door de keizers vervolgd. Ontelbaar zijn de mannen en vrouwen, die hun geloof met de dood hebben bezegeld. Meer dan twee eeuwen geleden werd een van de grootste predikers van dien God der Liefde, Paulus heette hij, in Rome gedood. De vorige keizer, Diocletianus, heeft ook op een vreselijke wijze tegen hen gewoed, maar — en dat is het goede nieuws, waar ik van sprak — onze tegenwoordige keizer Constantijn is zelf Christen geworden en nu is het met de vervolging gelukkig gedaan.”

„Zo,” antwoordde Arend, met iets in zijn stem, dat naar teleurstelling zweemde.

Hij vond die godsdienst van Publius een vrouwengodsdienst. Een God, die liefde eist, liefde tot Hem en liefde tot andere mensen, kon zijn God niet zijn, meende hij. Neen, dan Wodan, die beloonde dapperheid en onverschrokkenheid, dat leek hem beter.

Maar dat nu de machtigste man, dien hij zich voorstellen kon,

de keizer van het grote rijk, zich aan dien God van Liefde had overgegeven, dat gaf hem te denken. Zou het mogelijk zijn, dat hij zich vergiste en dat Publius gelijk had? Nog enige tijd bleef de Romein met zijn knecht in de gast-vrije woning, doch toen werd het hun tijd om de reis voort te zetten, en met een hartelijk „tot wederziens” namen zij afscheid van Gerda en haar vader.

II.

Een half uur stroomafwaarts, daar waar de dijk de rivier heel dicht naderde, stond een woning, die nu aan de beurt kwam voor een bezoek en Publius hoopte er een even goede gelegenheid te vinden om Gods Woord te brengen, als zo even bij Gerda en haar vader.

Wie woonde daar ook weer? Ja, hij herinnerde het zich nog van zijn vorig bezoek aan deze plaats. Daar woonde Wolfram, een alleenstaand man.

„De vorige maal vonden we zijn huis gesloten, herinnert ge u niet meer?” vroeg de Bataaf aan zijn meester. „Wellicht was Wolfram toen op jacht.”

Ja, Publius wist het nog en hij hoopte nu gelukkiger te zijn. Maar de Romeinse koopman wist niet, evenmin als zijn knecht, dat toen jaren geleden de Franken het eiland der Bataven onveilig gemaakt hadden, Wolfram dikwijls gemene zaak met hen gemaakt had en dat hij ook nu nog vaak de Rijn overstak en dan soms dagen lang wegbleef. Ook ontving hij wel eens bezoek van mannen behorende tot de verder naar het Noorden wonende Frankische stam der Saliërs.

Wat het doel van die bezoeken was? Wie zal het zeggen? Maar zeker is, dat de Saliërs en andere Franken op de loer lagen, om zodra het Romeinse bestuur verslapte, zoals in vroeger jaren, hun aanvallen weer te beginnen. En Wolfram hield voor een goed loon de vijanden op de hoogte van wat op het eiland der Bataven gebeurde.

Toen Publius, na Gerda's woning verlaten te hebben, weer op de dijk kwam, van waar hij een ruim uitzicht op het water

van de rivier had, zag hij een eenvoudig scheepje, waarop enkele mannen zich bevonden, de stroom afzakken en op de oever tegenover Wolframs woning aanhouden.

„Dat zijn geen Romeinen,” zei Publius tot zijn knecht

„En ook geen Bataven,” antwoordde deze. „’t Zijn Saliërs.”

Toen de vreemdelingen de oever bereikt hadden, legden ze de boot vast. Eén van de mannen verliet het vaartuig en begaf zich naar de woning, waar ook Publius heen wilde gaan.

„Saliërs bij een Bataaf op bezoek,” zei Publius’ knecht, „dat lijkt me verdacht.”

„’t Zijn misschien kooplieden, evenals wij,” vond zijn meester.

„Dat zal spoedig genoeg blijken,” meende de ander. „Ik zie nog niets, dat op koopwaar lijkt.”

Inmiddels had Publius met zijn knecht de woning bereikt en toen zij de openstaande deur naderden, hoorden ze Wolfram juist tot zijn bezoeker zeggen: „Die slavine is gestorven, zeg je, nu ja, er zijn er nog meer.”

Op het horen van voetstappen voor de deur staakten ze echter hun gesprek en Wolfram kwam naar buiten.

Zonder de mars op de rug van den knecht een blik waard te keuren, deelde hij den reizenden koopman mee, dat hij nergens behoefte aan had en Publius zag geen kans om met den ongenaakbaren man een gesprek te beginnen.

In de hoop, dat hij later meer geluk hebben zou, vervolgde Publius zijn weg en Wolfram keerde naar zijn bezoeker terug. „Zouden ze iets van ons gesprek hebben opgevangen?” vroeg de Saliër, een fors gebouwd man, wiens uiterlijk al even ongunstig was, als dat van Wolfram.

„Ik geloof het niet,” meende deze, „maar ’t is misschien toch voorzichtiger de deur te sluiten en wat fluisterend te spreken.”

„Ge weet dus, waar het om gaat,” vervolgde de Saliër nu op gedempte toon het gesprek. „Mijn meester zond mij om te vragen, of gij kans ziet hem een Bataafs meisje in handen te spelen. De vorige slavine, die gij hem enkele jaren geleden bezorgd hebt, is onlangs gestorven. Ik geloof, om de waarheid te zeggen, dat mijn meester niet al te gemakkelijk is uit-

gefallen en dat zijn slaven en slavinnen meer sla-gen dan voedsel krij-gen, maar dat is zijn zaak, daar bemoei ik me niet mee. Welnu, hoe denkt ge er over?"

Wolfram was niet dadelijk met zijn ant-woord ge-reed, hij moest eens even denken en eens even re-kenen.

„Welke prijs denkt uw meester te besteden?" vroeg hij.

„Dat zal van verschillende dingen afhangen," antwoordde zijn bezoeker. „Ze mag niet te jong, maar ook niet te oud zijn. Ze moet vooral kerngezond zijn en niet zoals de vorige, die eigenlijk te zwak was, om haar werk behoorlijk te doen. Maar dan weet ge het wel. Mijn meester is gewoon een goede prijs te betalen."

„Nu, ik zal uitkijken," stemde Wolfram toe.

„Hebt ge misschien al iemand op het oog?" vroeg de Saliër.

„Neen, zo eenvoudig is de zaak niet," antwoordde Wolf-

....deelde hij den reizenden koopman mee, dat hij nergens behoefte aan had.

ram, die vreesde, dat de Saliër zelf wel eens op slavinnen-roof kon uitgaan en dan zou hij de prijs mislopen.

„Welnu, doe dan uw best en wacht niet te lang.”

Met deze aansporing verliet de Saliër de woning en begaf zich naar zijn vaarttuig, dat daarna weer stroomopwaarts voer, uit de verte nageoogd door Publius en zijn knecht, van wie vooral de laatste de zaak maar half vertrouwde.

Toen zijn bezoeker vertrokken was, bleef Wolfram nog geruime tijd zitten nadenken. Wie het zijn zou, die hij aan de Saliërs zou verkopen, had van het eerste ogenblik bij hem vastgestaan, maar hij moest wat voorzichtig te werk gaan. Arend was er ook nog. Ja, als die er maar eens niet was, dan zou de zaak heel gemakkelijk zijn, dan had Gerda geen enkele beschermer en dan kon hij zijn gang gaan.

Maar nu, neen, helemaal zonder gevaar was de onderneming niet, dat voelde hij ook wel. Als het gelukte, ja, dan kon hij op een flinke beloning rekenen, maar als het mislukte, dan zou hij Arend tot zijn bitteren vijand gemaakt hebben en dan zou het niet al te best met hem aflopen. Maar hij had meer zulke zaakjes bij de hand gehad en toen was het ook goed gegaan. Waarom zou het nu mislukken? Zo sprak hij zichzelf moed in.

Ja, als die Arend er nu maar eens niet was. Hoe hij zich dan van Gerda meester zou maken, daar dacht hij niet over na. Dat zou gemakkelijk genoeg gaan.

Zou hij Arend Neen, dat niet, want een manslag werd streng gestraft. 't Zou hem zijn eigen leven kunnen kosten.

Neen, hij moest heel eerlijk blijven en als over enige dagen Arend dood was, dan moest niemand kunnen denken, dat hij, Wolfram, daar schuld aan had.

„Ja, zo moet het,” dacht de booswicht.

Toen stond hij op, nam pijl en boog, floot zijn jachthond en liep langs het pad over de dijk, links en rechts tussen kreupelhout door, naar de woning van Arend.

Daar vlak bij haar huis was Gerda op de akker aan het werk. Van verre zag hij haar al en het stond bij hem vast, dat ze

een flinke prijs waard was.

Wolfram deed of hij haar niet zag, ze mocht eens aan zijn ogen zien, met welk boos plan hij liep. En daar, naast de deur van zijn woning, was Arend bezig, de geschoten reebok de huid af te stropen. Dat trof. Nu kon hij gemakkelijk een praatje beginnen, zonder de minste argwaan te wekken. „Dat is een prachtig stuk wild,” prees Wolfram. Even moest hij nader komen, om het van dichtbij te bezien.

Arend, ingenomen met deze lofspraak, vertelde welk bijzonder jachtgeluk hij gehad had.

„Een oeros zou toch nog mooier buit geweest zijn,” vond Wolfram. „Jammer, dat we die zo weinig meer zien tegenwoordig.”

„Ja, die moeten er in vroeger jaren veel meer geweest zijn,” beaamde Arend. „Er is misschien al te veel jacht op gemaakt en dat is geen wonder, want het is een heerlijk stuk wild.”

„Toch zijn er nog wel,” merkte Wolfram op. „Niet lang geleden, laat het veertien dagen zijn, heb ik nog een kudde gezien van zeker twintig stuks. Jongen, zulke mooie dieren.” Toen Arend dat hoorde, ging zijn jagershart open. Hij staakte even zijn werk en richtte zich op.

„Wat zeg je? Een kudde van wel twintig oerossen, dat is geen kleinigheid,” zei hij. „En waar was dat?”

„Ja, het was niet zo heel dicht bij,” antwoordde Wolfram.

„Je weet wel, waar de bronriviertjes van de Linge samenkomen, daar is een uitgestrekt grasveld. Nou, daar was het.”

„Nou, ja,” vervolgde Arend, „het is wel een heel eind hier vandaan, maar ik heb er een halve dag lopen voor over.”

„Ik ook,” zei Wolfram, „weet je, wat we doen? We gaan samen ons geluk eens beproeven.” En opdat Arend hem toch vooral maar niet in de ogen zou kunnen zien, boog hij zich over de reebok, om die eens te betasten.

„Goed,” stemde Arend toe. „Wanneer? Laten we dan ook maar dadelijk een dag afspreken. Ik moet zeggen, ik heb er zin in.”

„Nou, het is mij hetzelfde,” zei Wolfram, „morgen, overmorgen, zeg het maar.”

„Overmorgen dan,” vond Arend.

„Afgesproken,” zei Wolfram, en hij was blij, dat Arend zich weer aan het werk zette. Nog even bleef hij staan kijken.

„Kom,” zei hij toen, „ik ga dan maar weer verder. Gegroet.” Maar toen hij al weer op de dijk stond, riep Arend hem na: „Misschien is Geerlof dan weer terug. Ik verwacht hem elke dag thuis. Met z’n drieën zullen we nog meer kans hebben.” Wolfram kon moeilijk anders doen, dan zijn volle tevredenheid hierover uitspreken. Maar hij was blij, dat Arend een flink eind van hem afstond, toen hij terugriep:

„Ja, natuurlijk, dat is best. Laat hem maar meegaan!”

Wolfram, die eerst zo blij was geweest, dat alles zo mooi liep, was wel wat uit zijn humeur, toen hij over de dijk naar huis terugkeerde. Stel je voor, dat die Geerlof er bij was, overmorgen, dan kwam er natuurlijk niets van, dan zou hij weer iets anders moeten verzinnen.

Maar Geerlof kwam niet terug. En op de afgesproken dag, heel vroeg in de morgen, stond Arend voor Wolframs woning, met zijn beste boog en de scherpste pijlen, die hij voor deze gelegenheid bijzonder geslepen had, want het gold nu een gevaarlijke jacht.

Ook Wolfram wapende zich geducht en daar trokken de beide jagers heen, ieder vergezeld van zijn jachthond.

’t Was een hele tocht naar het jachtgebied, waar ze de oerossen hoopten te vinden; eerst de dijk langs, dan langs voetpaden het binnenland in. Zo nu en dan zagen de jagers hazen en patrijzen, die ze ongemoeid lieten. Eens zelfs zagen ze vrij dichtbij enige prachtige herten en Arend stelde voor er een onder schot te nemen.

Wolfram wist het uit zijn hoofd te praten. Het ging nu om groot wild en dan moesten ze hun tijd niet verliezen met het najagen van kleinere dieren.

Toen ze op de voormiddag zich in de schaduw van een boomgroep neerlegden om een maaltijd te gebruiken, vertelde Arend, dat hij twee dagen tevoren bezoek gehad had van een Romeins koopman, die een nieuwe godsdienst verkondigd had.

Even schrok Wolfram op. Hij bedacht, dat die koopman met zijn knecht ook aan zijn woning geweest was, juist toen de Saliër bij hem was.

Dit gesprek beviel Wolfram niet. „Kom,” zei hij, „laten we maar verder gaan en ons geluk gaan beproeven.”

Na verloop van enige tijd bereikten zij de plaats van bestemming, maar geen oeros was te zien.

Hun geoefend jagersoog had echter spoedig enkele sporen ontdekt.

„Zie je wel, Wolfram,” riep Arend verheugd, „kijk maar, hier hebben ze lopen grazen. En ze zijn zuidwaarts getrokken.”

„Ja,” zei Wolfram, „het zijn nog verse sporen, ze kunnen nog niet zo heel ver weg zijn.”

Behoedzaam volgden de jagers nu de afdrukken van de hoeven en keken scherp uit of ze de dieren in de verte niet bespeurden.

„Ja, daar,” wees Arend, „naast dat groepje berken, daar graast de kudde.”

Verscheidene koeien en enige stieren deden zich te goed aan het malse gras.

Nu kwam het er maar op aan, de geen kwaad vermoedende dieren ongemerkt te naderen.

Behoedzaam slopen de jagers voort, zorgdragend, dat ze de dieren boven de wind hadden en Wolfram berekende zijn kansen.

„We zullen op dien groten stier aanhouden,” vond hij. „Laten we de honden goed bij ons houden, dat ze niet te vroeg uitschieten.”

Inmiddels keek hij rond naar een plek, waar hij zich aan het gevecht met den stier zou kunnen onttrekken, om Arend er alleen voor te laten staan.

Eensklaps schenen de dieren toch onraad te merken, want daar stoven ze weg met de staart hoog in de lucht. Alleen de grote stier keerde zich brullend naar de twee naderende mannen.

„Val aan,” riep Wolfram en liet zijn hond los, die vergezeld van Arends hond op den met gebogen kop, in dolle ren

....maar de beide honden....

naderenden stier aanstormde.

„Val aan, val aan,” bleef Wolfram roepen en Arend, in de mening, dat Wolfram hem zou bijstaan, liet niet op zich wachten.

„Ik zal een pijl op hem richten,” zei Wolfram, „gebruik jij de lans.”

En Wolfram schoot, doch zo, dat hij het dier wel wondde, en het daardoor tot nog groter woede opzweepte, maar het niet doodde. Daarna sprong hij achteruit en trok zich terug achter een dikke boom.

De woedende stier zag maar één belager en stootte in woeste vaart op hem af. De beide honden werden op de horens ge-

nomen en de lucht in geslingerd. Weldra lagen ze stuiptrek-kend op een afstand. Te laat zag Arend, dat hij er alleen voor stond. Even later had de stier hem bereikt en na een strijd van enkele seconden wierp deze hem met een stoot van zijn zware kop tegen de grond.

Wolfram had van uit de verte het vreselijk toneel aangezien en maakte zichzelf wijs, dat hij Arend niet gedood had. Dat was het werk van den stier geweest. Zo iets gebeurde wel meer op de jacht.

Toen de stier zijn woede gekoeld had op den ongelukkigen jager en de kudde weer had opgezocht, spoedde Wolfram zich terug over het pad, waarlangs hij gekomen was, naar de Rijndijk en verder naar zijn woning.

Nu was hij zeker van zijn zaak. Gerda had geen beschermer meer en als Geerlof nu ook nog maar wat op zich wachten liet, dan kon niets hem verhinderen zijn boze plan verder te gaan uitvoeren.

III.

Gerda was 's morgens vroeg op geweest, om vader te helpen zich gereed te maken voor de jacht. Ze wist — dat had vader haar gezegd — dat Wolfram met hem meeding en ze wist ook, dat het een gevaarlijke jachtpartij zou worden. Maar ze was wel zó overtuigd van vaders meesterschap over de wapenen en van zijn onverschrokkenheid en durf, dat ze zich geen ogenblik ongerust gemaakt had over de afloop.

Daar ze gehoord had, dat het jachtgebied ver weg was, had ze niet anders gedacht, dan dat de jagers eerst laat in de namiddag terug zouden zijn. Zo had ze een lange dag vóór zich gehad, waarop ze heel wat af kon doen, maar ook een dag, waarop ze ongestoord kon nadenken over alles, wat Publius haar verteld had.

't Leek Gerda of ze niet meer zo eenzaam was, nu ze nog eens opnieuw van Publius gehoord had, wat ze zich nog van vroeger herinnerde, dat God altijd nabij degenen is, die Hem liefhebben.

Ze rekende er op, dat vader, als hij straks zou thuiskomen, hongerig van de grote tocht, niets liever zou zien, dan dat een flink stuk vlees voor hem werd neergezet. Nu, dat was er volop en Gerda sneed een van de beste stukken van de reebok en bereidde dat aan een spit boven een geducht houtvuur.

Maar nu — de zon stond reeds ver in het Westen — kon vader dan toch wel terugkomen, meende ze. Al haar bezigheden, die zij zich voorgenomen had te doen, waren verricht, de maaltijd was gereed. Kwam vader nu maar. Ze wandelde eens naar de dijk en tuurde naar het Westen. Neen, zo ver ze zien kon, was nog niets te bespeuren. Mismoedig ging ze weer naar huis en liep nog eens de akker langs om het werk van deze dag te bezichtigen. Wat zou het prettig zijn, als daar eensklaps het geblaf van Wolf haar gewaarschuwd had, dat vader in aantocht was. Maar het was stil en het bleef stil.

Gerda keek eens naar de zon. Die zou zo aanstonds wegzinken achter de aarde en tekende nu lange schaduwen over het veld.

Neen, ze begreep er niets van. Zó laat was vader nog nooit van de jacht gekomen. Als vader alleen was gegaan, zou ze haast ongerust zijn geworden, maar ze wist, dat Wolfram hem vergezelde, dat stelde haar wat gerust.

Nog eens weer ging ze naar de dijk. Een beklemd gevoel maakte zich van haar meester. De zon was weg en de schemering was gedaald. Neen, bang, zoals ze vroeger geweest zou zijn, was ze nu niet, maar toch vond ze het in 't halfdonker niet prettig.

Ze trachtte met haar ogen de schemer te doorboren, ze luisterde scherp naar elk geluid, dat tot haar doordrong, maar niets was te zien of te horen, dat haar de komst van vader meldde.

Wolframs woning was op deze afstand niet meer te zien. Ze kon het hier niet langer uithouden. Ze zou naar Wolfram gaan.

't Was ver op de namiddag geweest, toen Wolfram zijn woning aan de Rijn weer bereikt had en zijn wapens had afgelegd.

Nu moest hij niet overhaast te werk gaan, had hij gedacht. Het voorzichtigst zou zijn, te wachten tot de avond gevallen was, dan zou de duisternis hem helpen om voor mensenogen te verbergen, wat hij verder doen ging. Bovendien, zo had hij bij zichzelf geredeneerd, zou Gerda, als het steeds later en later werd en haar vader niet terugkeerde, zeker deze kant uitkomen, om de jagers te ontmoeten.

't Had lang geduurd en Wolfram had soms bijna niet kunnen wachten van ongeduld en van vrees, dat zijn hele opzet nog mislukken zou door de terugkomst van Geerlof.

Maar eindelijk was de zon in het westen neergezonken en toen was snel de duisternis gedaald. Al lang te voren had hij zijn woning verlaten en zich in het dichte struikgewas verscholen, zodat Gerda heel dicht langs hem heen zou komen, als ze het pad over de dijk zou volgen.

Wat hij verwacht had, gebeurde.

Nog was het niet volslagen donker, toen hij voetstappen hoorde naderen. Met ingehouden adem keek hij toe. — Ja, ze was het. Dat het meisje met gebogen hoofd haar weg ging, in haar houding verradend, welk een onrust zich van haar had meester gemaakt, Wolfram merkte het niet en als hij het gemerkt had, zou het geen medelijden bij hem hebben opgewekt.

Gerda begaf zich naar Wolframs woning en bereikte die, even voordat Wolfram er zelf ook aankwam. Hij deed, of hij tevergeefs getracht had haar bij haar eigen huis te vinden en zei terstond, dat hij haar iets heel ergs te vertellen had.

Gerda ontstelde er van en vroeg, of het haar vader betrof.

„Kom mee,” nodigde Wolfram en de niets kwaads vermoedende Gerda trad zijn woning binnen, waarvan hij de deur sloot.

„Wat is er?” vroeg Gerda.

Met enkele woorden vertelde Wolfram, wat er op de voormiddag van die dag gebeurd was.

Zonder een woord te uiten hoorde het kind de verschrikkelijke geschiedenis aan en eerst, toen hij uitgesproken had, zonk ze op een rustbank neer, verborg het gezicht in haar handen en snikte het uit.

„O, vader, vader,” klaagde ze, „wat moet ik nu toch beginnen.”

Wolfram had alles goed overlegd. Als het hem lukken kon, haar met haar eigen wil weg te voeren, dan zou dat heel wat gemakkelijker zijn, dan dat hij haar zou moeten overweldigen, om haar daarna als een gevangene weg te voeren. Op die vraag: „Wat moet ik nu toch beginnen?” had hij zitten wachten, want hij begreep, dat die vraag op de een of andere manier wel komen zou.

„Ja, wat moet je nu beginnen?” herhaalde hij met voorgevend medelijden. „Naar je eigen woning terugkeren, dat gaat niet.”

„Jawel,” zei Gerda te stond, „ik ga naar huis,” maar met schrik bedacht ze eensklaps, dat Wolfram zo even de deur gesloten had. Dat was nog niet tot haar doorgedrongen. Wat had hij daarmee bedoeld?

Ze stond op en wilde heengaan.

„Neen,” zei Wolfram, „wacht nu even en luister naar mij. Hier blijven gaat niet en naar je huis terugkeren gaat ook niet. Ik weet wat beters voor je.”

„Wat dan?” vroeg Gerda wantrouwend.

„Aan de overzijde van de Rijn, ver naar het noorden heb ik familie wonen,” loog hij. „Als ik je daar eens heen bracht? Het zijn heel goede mensen, die wel voor je zorgen zullen.”

„Neen, daar wonen de Saliërs,” antwoordde Gerda, „daar wil ik niet zijn. Ik ga naar huis, ik verwacht heel gauw Geerlof; morgen is hij er misschien al.”

Nog nooit had Gerda zo naar zijn terugkomst verlangd.

Ze liep op de deur toe. Wolfram bewoog zich niet, omdat hij wel wist, dat ze toch niet ontsnappen kon.

„Laat mij er uit,” zei Gerda met beslistheid. „Ik wil naar huis.”

„Neen,” zei Wolfram, kort en bondig.

„Ik kan toch gaan, waar ik wil,” hield Gerda vol, terwijl ze

....vouwde zij haar handen.

nog eens probeerde de deur te openen.

„Doenu geen moeite,” zei Wolfram, „die deur is gesloten en ik laat je niet gaan. Je weet hoe ik er over denk. Wees verstandig en doe mijn zin.”

„Ik zal nooit een voet in het land van de Saliërs zetten,” antwoordde Gerda, „want de Saliërs zijn vijanden van de Bataven.”

„Dat zul je wel,” zei Wolfram, die steeds dreigender in zijn spreken werd, „en als het niet goedschiks gaat, dan kwaadschiks.”

„Wat bedoel je?” vroeg Gerda, die moeilijk haar angst kon verbergen.

„Wat ik bedoel, zul je wel zien,” antwoordde hij.

Nu trad Gerda terug. Zij liet zich weer op de rustbank neer en verborg haar gezicht in haar handen. Ze begreep, in welk een verschrikkelijke toestand ze zich bevond. Wolfram had haar geheel in zijn macht. En in haar groot verdriet vouwde ze haar handen, zoals ze van Publius geleerd had te doen

en vroeg God om hulp.

Geruime tijd bleef ze zo zitten, tot ze eensklaps hoorde, dat de deur geopend werd, maar toen ze opstond en er op toetrad om heen te gaan, was hij al weer dicht. Wolfram had in stilte de woning verlaten en de deur aan de buitenkant gesloten.

Zo was Gerda gevangen. En hoewel er diepe droefheid was over het vreselijk gebeuren met haar vader, was ze toch op eigen veiligheid bedacht.

Wat was de bedoeling van Wolfram? Waarom liet hij haar niet gaan? Ze was toch de dochter van een vrijen Bataaf? Ze begon te vrezen, dat Wolfram een boos opzet tegen haar in de zin had en toen drong de gedachte zich aan haar op, of Wolframs verhaal wel waar was. Was haar vader wel dood en als dit zo was, had dan werkelijk een woedende stier dat gedaan, of was het het werk van Wolfram zelf geweest, om zich van haar meester te kunnen maken? Een vreselijke angst begon haar te kwellen; wie weet, wat haar boven het hoofd hing.

Nog eens liep ze op de deur toe en trachtte die te openen. Het ging niet. Toen ging ze naar het enige raam, dat er was. Daar zat een luik voor, waar geen beweging in te krijgen was.

Steeds dringender drong de vraag zich op: Wat moet ik toch beginnen?

Ze hield haar adem in en luisterde aandachtig of ze iets van Wolfram vernam. Het scheen haar toe, dat hij buiten de deur eveneens stond te luisteren. Toen hoorde ze hem behoedzaam wegsluipen, maar toen hij zover was, dat hij denken kon niet meer gehoord te worden, zette hij flink de pas er in en verwijderde zich in de richting van haar woning.

Als haar huis het doel was, waarheen hij zich begaf — ze wist wel niet waartoe — dan zou het minstens een uur duren, voor hij weer terug was en van dat uur moest ze gebruik maken, begreep ze, om haar vrijheid terug te krijgen.

„Ik moet er uit,” zei ze met op elkaar geklemde tanden. Ze sprong op en trachtte nog eens met alle kracht de deur open

te breken. Maar er was geen beweging in te krijgen, hoe ze ook rukte en wrong.

In het vertrek heerste volslagen duisternis, maar ze tastte rond en vond in een hoek enig gereedschap. Ha, daar had ze een spade, en daar kon ze uitstekend mee omgaan. Aan de wand onder het venster begon ze de lemen vloer te bewerken. Neen, dat viel toch niet mee, die was zo hard als steen. Wacht, nog even ging ze zoeken of ze niet een bijl kon vinden. Ja, ook die vond ze en met enige forse slagen hakte ze de stukken leem weg. Weldra was ze door de dikke, harde laag heen en toen begon ze uit alle macht te graven. Ieder ogenblik vreesde ze, dat Wolfram terug zou komen en daarom, al parelde het zweet op haar voorhoofd, ze werkte en zwoegde. Reeds was ze onder de houten wand van de woning. Daar buiten was de aarde losser en ging het nog gemakkelijker. Daar gleed al een straal van het maanlicht door de opening naar binnen. Toen gebruikte ze haar handen en krabde de aarde weg. Nog even — en ze zag kans zich onder de wand door naar buiten te wringen.

Nu was ze vrij, maar het gevaar, waarin ze verkeerde, was groot. Ieder ogenblik kon Wolfram uit het struikgewas te voorschijn komen en daarom moest ze maken, dat ze een veilige schuilplaats vond.

Naar haar woning terugkeren durfde ze niet, bang als ze was, dan Wolfram te ontmoeten.

Snel stak ze de akker voor het huis over in de richting van de Rijn. Die wilde ze overzwemmen om dan aan de overkant tussen bomen en struiken door naar de plaats te gaan recht tegenover haar eigen huis. Daar zou ze dan de dag afwachten.

Toen ze ook het voetpad, dat naar haar huis leidde, overstak, keek ze die kant uit. Maar... wat was dat?

Van schrik vergat ze bijna, in welk groot gevaar ze nog steeds verkeerde. Daar zag ze vlammen hoog oplaaien. Er was geen twijfel aan, Wolfram had haar huis in brand gestoken.

Wat kon zijn doel daarmee zijn?

Eensklaps stond het voor Gerda vast, dat hij dit gedaan had,

om bij de mensen de schijn te wekken, dat zij in de vlammen was omgekomen en steeds duidelijker werd het haar, dat ze geen goed van Wolfram te hopen, doch slechts kwaad te vrezen had.

Wat was toch zijn plan? Ze wist het niet. En waarom was hij toch zo vijandig? Wat had ze hem toch misdaan?

Maar het was nu geen tijd om zich aan overpeinzingen over te geven en daarom spoedde ze zich voort.

Weldra had ze de Rijn bereikt. Gekleed en wel liet ze zich in de rivier glijden, zo stil mogelijk, om, als Wolfram misschien dicht bij was, zijn aandacht niet te trekken, en met onhoorbare slagen zwom ze naar de overkant.

Gelukkig kwamen op het punt, recht tegenover Wolframs huis, de bossen tot aan de waterkant. Onder de laag neerhangende takken, die tot boven het water reikten, zette ze zich neer, om de toestand waarin ze verkeerde te overdenken.

Ze kon het bijna niet geloven, dat het allemaal waar was. Wat was de dag, die zo mooi begonnen was en waarop ze zich zo gelukkig gevoeld had, toch vreselijk geëindigd.

Haar hart kromp ineen, als ze dacht aan wat met haar vader gebeurd was. Als ze tussen de takken door keek, dan zag ze de gloed, die boven haar huis hing. Een rookwolk, door de vlammen helder verlicht, steeg recht omhoog en wees de plaats, waar de houten met stro gedekte woning in de as werd gelegd.

Wat had ze Wolfram toch misdaan, dat hij zich zo vijandig tegen haar gedroeg?

Onwillekeurig gleed haar blik over het water en wat ze toen zag, deed haar opnieuw hevig ontstellen, want zie — daar, midden in de rivier kwam met forse slagen en toch zo geruisloos mogelijk, iemand aanzwemmen.

Dat kon niemand anders zijn dan Wolfram. Blijkbaar was het maar juist op tijd geweest, dat ze ontkomen was. Enkele ogenblikken later en ze zou in zijn handen gevallen zijn.

Wolfram had haar zeker de rivier zien oversteken en volgde haar nu.

Zou ze vluchten?

Neen, ze had hier in het donker van de bomen een schuilplaats, zo goed als ze maar wensen kon, ze moest niet weggaan. Hier kon ze ook weten, waar haar vervolger bleef.

Met kloppend hart wachtte ze af, wat gebeuren zou.

Zonder zich op te richten had ze zo even het water verlaten en ze hoopte, dat haar vijand het spoor bijster zou zijn. Gerda durfde nauwelijks adem halen, toen ze op geringe afstand in het zwakke licht der maan Wolfram uit het water zag opduiken. O, als hij eens wist, hoe dicht ze in zijn nabijheid zat, met bonzend hart en kloppende slapen.

Daar stond hij, halfweg nog in het water; ze hoorde hem hijgen van de inspanning, die het hem gekost had de rivier over te steken. Dat deed haar hopen, dat als het nodig was, haar vlugheid het winnen zou van zijn geweld. Met één sprong kon ze overeind zijn en de volgende sprong zou haar ver het water in brengen. Duiken kon ze als niemand anders en dan, als het moest, zou ze tegen de stroom in zwemmen. Dan zouden zijn krachten eerder uitgeput zijn dan de hare.

Dat Wolfram zo staan bleef, was voor haar het bewijs, dat hij, zoals ze gehoopt had, werkelijk haar spoor kwijt was. Hoe donkerder het bleef, hoe beter nu voor haar, het witte kleed, dat ze droeg, zou haar gemakkelijk kunnen verraden. Gelukkig, de donkere, zwarte wolken, die langs het lucht-ruim dreven en telkens het maanlicht onderschepten, kwamen haar te hulp.

Gerda merkte, hoe Wolfram, toen hij van de inspanning wat bekomen was, aandachtig luisterde. Ze merkte, hoe hij zijn adem inhield en ze zag, hoe hij zich diep voorover boog, eerst van haar af, turend tussen de takken. Dan deed hij een stap naar voren, gelukkig in de verkeerde richting. Ze zag, hoe hij de takken opzij boog en zocht. Nu deed hij een paar stappen naar haar toe, heel stil, bijna onhoorbaar. Zo zou het niet lang duren, of hij was bij haar.

Zou ze maar niet liever de sprong wagen, voor het te laat was? Ja, ze zou het doen. Voorzichtig trok ze haar kleed om

zich heen om beter voort te kunnen komen. Nog even wachtte ze — keek nog eens naar den man, die nu weer stil stond te luisteren. Maar nu keek hij juist deze kant op, daarom wachtte ze nog even. Als hij zo aanstonds het hoofd weer omwendde, zou ze achter hem heen springen.

Daar, eensklaps — Gerda zelf schrok er van op en ze zag, dat Wolfram ook een en al aandacht was — daar hoorde ze wat, minder dan een half boogschot stroomopwaarts, vlak aan de oever. Een geluid van krakende takken verwijderde zich snel van de rivier af.

„Ha! daar is ze,” hoorde ze Wolfram zeggen. Met forse stappen beklom hij de kant, tien armlengten van haar af en snelde toen voort, vlug, heel vlug. Gerda hoorde takken langs zijn lichaam slieren, ze hoorde een stam, waar hij tegen liep, afknappen; ze was gered voor het ogenblik en haalde ruimer adem. Toch durfde ze zich nog nauwelijks bewegen, uit vrees ontdekt te worden.

Het werd weer stil. Zou hij de vervolging in die richting voortzetten? Neen, blijkbaar had Wolfram op de een of andere manier begrepen, dat het geluid van krakende takken een andere oorzaak gehad had.

Was het misschien een sluwe vos geweest, die een onschuldig haasje had besprongen? Gerda wist het niet, maar wel zag ze — de donkere wolken hadden zich teruggetrokken — op grote afstand van zich af, de forse gestalte weer tussen de takken te voorschijn komen. Nu was de afstand zo groot, dat ze voor ogenblikkelijke ontdekking niet meer behoefde te vrezen. En gelukkig, zoals straks de zwarte wolken haar geholpen hadden, zo kwam nu de maan haar te hulp. Aan de overkant van de Rijn verscheen tussen het lage kreupelhout, niet ver van Wolframs woning, een witte gedaante. Gerda begreep terstond, wat het was. Een ree, wier lichte vacht door de maan beschenen, duidelijk afstak tegen het donker van het gebladerte. Even maar vertoonde het dier zich en verdween terstond weer in het hout. Maar in dat ogenblik hadden twee paar ogen het gezien. Ook Wolframs blik was er klaarblijkelijk op gevallen, want Gerda zag hem dadelijk

Gerda begreep terstond....

voorover buigen en het water inschieten.

Voorzichtig, langs deze oever liet hij zich met de stroom meedrijven, om dan zo aanstonds tegenover zijn huis over te steken en de achtervolging van de witte gedaante aan die kant te beginnen.

Nu voelde Gerda geen vrees meer, toen hij tien armlengten van haar af voorbij gleed, proestend tegen het water, want nu begreep ze, dat al zijn aandacht op de overkant was gericht. Zodra ze hem daar tegen de oever zag opklauteren, trok zij zich terug, voorzichtig nog wel, dat ze in het donker van het geboomte bleef en ook nog geruisloos voorlopig, omdat ze nog vreesde, dat een geluid tot zijn geïoefend oor zou doordringen, maar toen ook waagde ze het de smalle, lage strook over te steken en daarna de steile wand te beklimmen, die de Vale-ouwe aan deze kant omzoomde.

Hier, onder de dichtbebladerde kronen van de woudreuzen, waar geen straaltje maanlicht doordrong, ging ze zitten. Ang-

stig luisterde ze naar alle geluiden. Telkens meende ze voetstappen te horen, maar het bleek telkens gelukkig, dat ze zich vergiste. Zou ze verder het bos in vluchten? Maar het was zo donker, zo zwart. Alleen met de handen vooruit tastend kon ze voetje voor voetje wat verder komen.

„Nee, laat ik maar hier blijven, tot het morgen wordt,” besloot ze en ze zette zich tegen de stam van een boom.

Zou ze trachten te slapen? Neen, dat zou ze niet kunnen en ze durfde het ook niet. De nachtwind ruiste door de toppen van de bomen en het was of ze boven en naast zich fluisterstemmen hoorde. Eensklaps klonk heel dicht bij haar een akelige kreet uit de top van een boom. Toen werd het weer stil. Maar de fluisterstemmen bleven. Een angstig gevoel be kroop haar. Zouden dat dan toch de stemmen van boze gedachten zijn, waar ze altijd zo bang voor geweest was of zouden het de stemmen der goden zijn, die boos waren, omdat ze geluisterd had naar wat Publius gezegd had?

Ja, wat had die ook weer gezegd?

Dat wonderlijke, dat ze eerst zo onbegrijpelijk had gevonden, dat Jezus naar de hemel was opgevaren en toch altijd ook op de aarde was, en ook bij haar, als ze Hem liefhad. Ze had Hem lief, dat voelde ze.

Neen, dan behoefde ze ook niet bang te zijn. Of het donker was of licht, dat was volmaakt hetzelfde, had Publius gezegd. Bij zonneschijn was ze niet bang voor gedachten, dan behoefde ze het nu ook niet te zijn. Neen, en het konden niet de fluisterstemmen van de goden zijn, want Wodan en Donar en Thor bestonden niet. Als ze goed luisterde, dan kende ze al deze geluiden wel, dan hoorde zij ze overdag ook, dan was het de wind, die door de bomen voer en dan was het de lelijke schreeuw van een uil, die soms in de schemering al begon te roepen.

Bang was ze nu niet meer, maar wel bedroefd, diep bedroefd, omdat ze haar vader nooit meer terug zou zien.

O, wat vreselijk verhaal had Wolfram haar gedaan. Maar zou het waar zijn, dat hij haar vader nog zo had trachten te red-

den en dat hij ten slotte met zijn lans den woedenden stier had gedood? Of zou hij het hele verhaal verzonnen hebben en zou ze morgen haar vader weerzien? O, ze hoopte het zo, want hoe zou ze anders weer terug kunnen keren naar haar mooie plekje aan de Rijn?

Hoe lang had ze daar nu al gezeten in de duisternis van de nacht? Ze wist het niet, maar het moest al heel lang zijn, want ze voelde zich uitgeput en ellendig. De kou van de nacht deed haar telkens huiveren, haar natte kleren voelde ze aan haar lichaam plakken en haar ledematen verstijfden.

De nacht moest nu toch wel haast voorbij zijn, dacht ze. O, wat verlangde ze naar de warmte en het licht van de zon. Maar dan zou ze in haar witte kleed, hier zo dicht aan de Rijn, niet veilig zijn. Misschien zou Wolfram haar van zijn huis uit tussen de bomen kunnen zien.

Toen stond Gerda op en ging wat verder het zwarte bos in. Hier voelde ze een boom en daar weer een struik, nat van de dauw. Zo ging ze verder, heuvel op, heuvel af, langzaam, voetje voor voetje, al maar tastend om de bomen mis te lopen.

Gelukkig, bang, zoals vroeger voor onbestemde dingen, voor dingen, die ze nooit gezien had, was ze niet meer, maar toch schrok ze op van elk geluid, van elk vallend blad of krakend takje, omdat ze telkens vreesde Wolfram te zien naderen.

De morgen begon intussen reeds te dagen en in het schemerlicht zag ze forse beuken en geweldige eiken hun kroon hoog in de lucht steken. Daar hield de bosrand op en voor haar strekte zich een grote vlakte uit, begroeid met struikachtige planten, waaraan schitterende, paarse bloempjes bloeiden. De zon was opgegaan in al haar pracht en deed een menigte van dauwdroppels schitteren. Vogels zongen weer heerlijke liederen, bijen gonsden om haar heen en vlogen van bloem tot bloem. Maar al die mooie dingen, waar ze anders zo van hield, maakten haar nu niet blij, het was net of haar ongeluk er nog meer door uitkwam. Ze liet zich in het zachte mos neerzinken en met het hoofd op de arm liggend schreide

ze haar groot verdriet uit, tot haar ogen geen tranen meer hadden.

Toen — maar ze merkte het niet — deed de grote vermoeidheid zich gelden. Van uit de verte hoorde ze nog het vogelenlied, het ruisen van de boomtoppen werkte als een slaapliedje op haar in en zonder het gevoel van groot verdriet te verliezen, week de gedachte aan al de rampen, die haar getroffen hadden, terug. Het gevoel van vrees bleef, maar het besef, dat ze voor eigen veiligheid moest zorgen, ging weg. Ze stond op het punt van in te slapen, toen een geluid in haar nabijheid haar ontsteld deed opspringen.

Neen, het was niets. 't Was een jong konijntje geweest, dat vlak bij haar gekomen, knabbelde aan tere spruitjes van de struikhei en dat nu met het wipstaartje omhoog voor Gerda de vlucht nam.

Nu was ze weer klaar wakker en met schrik bedacht ze, welke onvoorzichtigheid ze begaan had. Neen, dat deed ze niet meer, zo maar gaan liggen, zonder zeker te zijn, dat ze niet gezien kon worden. Ze voelde zich nog slaperig en vermoeid en vreesde, dat de slaap haar zou overmeesteren en dat dan Wolfram zou komen.

Ze ging het heideveld op. De struiken reikten haast tot haar middel en maakten het gaan niet gemakkelijk. Eensklaps — ze schrok er van — daar zonk ze tot aan haar schouders in de diepte weg, ze struikelde en viel.

Onder de struikhei verborgen, was de uitgedroogde loop van een beekje. Een diepe geul was in de zandbodem uitgeschuurd door het water, dat in de regentijd er door stroomde. In die droge bedding was ze terechtgekomen en vond er een veilige schuilplaats. Ze keek, toen ze op de bodem lag, omhoog en kon door de struikhei, die zich als een dak boven haar welfde, nauwelijks de blauwe lucht zien.

Gerda lag en bleef liggen en was weldra in een diepe slaap gevallen. Ze werd eerst wakker, toen de zon zijn hoogste punt al voorbij was. Ze ging zitten en dacht na over wat ze doen moest. In de eerste plaats voelde ze behoefte aan helder water, omdat een vreselijke dorst haar kwelde. De be-

hoeftte aan water deed haar aan de Rijn denken. Die was ver weg en toch besloot ze er weer heen te gaan. Daar zou ze drinken hebben en van deze kant af kon ze dan nog eens kijken naar de plek, waar haar huis gestaan had. En dan, als Geerlof toch eens teruggekomen was, dan zou ze weer een beschermer hebben en had ze verder van Wolfram niets meer te vrezen. Aan voedsel voelde ze geen behoefte, maar ze wist, als het nodig was, dan zouden de bomen volop geven. Daar waren ten eerste de beuken, groene en bruine, die de driekante nootjes uitstrooiden, die nu nog wel niet rijp waren, maar toch al wel te eten. Eikels konden ook heel goed dienen. Bosbessen waren er ook nog wel te vinden. Neen, van honger zou ze niet behoeven om te komen.

Maar water! Haar tong kleefde aan haar gehemelte. Zou ze het uithouden, tot ze de Rijn bereikt had? Dan moest ze ook maar terstond gaan. Behoedzaam keek ze rond, toen ze uit haar veilig plekje te voorschijn kwam. Snel ging ze nu voort en had het grote geluk even later een kabbelend beekje te vinden. Heerlijk fris water stroomde over witte kiezelsteentjes. Gerda liet er zich bij neervallen en ze dronk, ze dronk maar. Nu voelde ze de krachten, die haar hadden dreigen te begeven, weer in zich terugkomen.

't Was hier zo'n heerlijk plekje in de schaduw van een forse eik, die haar beschutte tegen de felle zonnewarmte, het was zo rustig nu de stilte van de middag slechts verbroken werd door het vriendelijk geroep van een paar woudduiven, dat ze besloot nog even bij het beekje te blijven. Ze zette zich aan de voet van de eik in het mos neer en liet haar voeten, die door het gaan over de ongelijke bodem, over stokken en stronken, zo pijnlijk waren, in het koele water hangen, waardoor het brandende gevoel heel wat verminderde. Maar toen, na nog een flinke teug van het heldere water genomen te hebben, moest ze gaan.

Steeds op haar hoede, gereed om weg te rennen, als het nodig was, ging ze voort. Zoveel mogelijk zocht ze plaatzen, waar ze een vrij uitzicht had en vermeed de struiken en dennen met laag neerhangende takken. Door de sparren-

bossen kon ze flink om zich heen zien en toen ze een stevige tak vond, raapte ze die op, vast besloten om zich, als het niet anders kon, tot het uiterste te verdedigen.

Tegen het vallen van de avond bereikte ze weer de hoge, steile zoom, waar ze 's avonds tevoren tegen opgeklommen was.

Ze zette zich aan de voet van een boom neer en richtte haar blikken op de overzijde. Daar vlak vóór haar lag Wolframs huis, daar zag ze de dijk, die als een groene band de rivier vergezelde en daar over heen, zo ver het oog reikte, lag het lage met bos begroeide land, dat haar lief was. Speurend ging haar oog de oever langs in de richting van de plek, waar haar huis gestaan had, maar die ze van dit punt af niet zien kon.

Haar ogen vulden zich met tranen. Wanneer zou haar voet dat mooie land weer betreden, de Bat-ouwe, waar haar vader en moeder hadden gewoond, waar zij als klein meisje met Geerlof had gespeeld, maar waar ook Wolfram was, de gevreesde?

Zou hij haar nog steeds zoeken? Zag ze hem maar, dan wist ze of ze nog steeds zo op haar hoede moest zijn.

Ze stond op en ging naar het oosten; ze wilde naar de plaats gaan, recht tegenover haar huis. Neen, dat huis was er niet meer, maar ze wilde de plek zien, waar het gestaan had. En, ja, dan moest ze daar haar vader eens zien, dan moest het eens blijken, dat Wolfram zijn hele verhaal gelogen had. Wat zou dat heerlijk zijn!

Behoedzaam ging ze verder, telkens stilstaand om te luisteren.

De zon ging juist onder, toen ze de hoge top bereikte, de hoogste hier in de omtrek en dan, daar vlak voor haar, daar was het. Een zwartgebrande plek wees de plaats aan, waar de woning gestaan had. Gerda sloeg de handen voor de ogen, ze viel neer, maar sprong terstond weer op en onderdrukte met geweld haar smart. Ze wiste haar ogen af, want ze moest goed letten op wat om haar heen gebeurde. Elk ogenblik vreesde ze Wolfram van tussen de struiken te voor-

schijn te zien springen en onwillekeurig omklemde ze steviger haar knuppel.

Daar, aan het water, was de plaats, waar ze zo vaak gestaan had, alleen of met haar moeder, en nu....

Zou ze het wagen de rivier over te steken? Haar hart trok naar de overkant. O, om nog even te zijn op de plaats waar de woning eens stond, even te lopen langs de akker. Misschien was er nog wel een stuk gereedschap, een nap of een kruik te redden.

Ja, vooruit, ze deed het. Ze liet zich neer in het water, en bereikte de overkant.

Voorzichtig, leidend op elk geluid ging ze voort, maar.... wat was dat?

Wie lag daar doodsbleek, met een bloedige wond aan het voorhoofd, uitgestrekt in het gras? Met een kreet van schrik herkende Gerda haar broer, Geerlof.

IV.

„O, Geerlof, jongen, wat is er met je gebeurd?” snikte „Gerda, terwijl ze naast hem in het gras neerknielde. „Zou hij dood zijn?” Dat was de bange vraag, die haar bezighield.

„O! Geerlof....”

Ze betastte zijn gezicht en voelde, dat het nog warm was.

„Gelukkig, en hij ademt ook nog.”

„Wie kan dit gedaan hebben?” vroeg ze zichzelf af. „Natuurlijk Wolfram. Wie anders zou hier de hand in kunnen hebben, dan hij?”

Maar het was nu geen tijd om lang na te denken. Hier moest raad ge-

schaft. Waar kon ze hulp krijgen? Wolfram was de naaste buur geweest, en die woonde een gezicht ver weg. Dieper het land in, daar woonden meer mensen, daar zou ze heen moeten gaan. Maar eerst zou ze trachten zo goed en zo kwaad als het ging de wond uit te wassen en te verbinden. Haastig scheurde ze een strook van haar witte kleed en spoedde er zich mee naar het water. Daar bukte ze zich om het linnen nat te maken.

Maar toen ze zich weer oprichtte en snel de terugweg wilde aannemen naar Geerlof, zag ze eensklaps Wolfram voor zich staan. Onhoorbaar was hij achter de struiken nader geslopen en voor Gerda tijd had om weg te vluchten, had hij haar reeds stevig vastgegrepen bij haar kleed.

„Nu heb ik je, dochter van Arend,” siste hij haar toe, „en nu zal ik je beter bewaken dan gisteren, dat beloof ik je.”

Wel trachtte Gerda zich los te rukken, wel greep ze hem met beide handen in zijn ruige baard, maar spoedig zag ze in, dat alle tegenstand vruchteloos was. Wat vermocht ze tegen het bruut geweld van den forsén man?

Wolfram had er op gerekend haar in handen te krijgen. Van onder zijn buis trok hij een leren riem, waarmee hij haar stevig bond, zodat ze zich nauwelijks bewegen kon.

Wat beklaagde Gerda het zich, dat ze in haar ijver om haar broer te helpen, de voorzichtigheid zo uit het oog verloren had.

En wat baatte het of ze Wolfram al met verwijten overlaadde, of ze hem al zei, dat hij een moordenaar was en een brandstichter. Wolfram luisterde nauwelijks naar haar, ging door haar te knevelen.

Zonder veel hoop, dat iemand het hier op deze stille, eenzame plek horen zou, zette Gerda eensklaps haar stem uit en riep luidkeels om hulp. Terstond legde Wolfram zijn grote hand op haar mond.

„Nee, wacht even,” zei hij, „dat gaat zo maar niet.”

Hij keek rond naar iets, dat hij haar in de mond kon duwen. Ha, daar viel zijn oog op de witte strook van Gerda's jurk, die ze op de grond had laten vallen. Haastig frommelde hij

hier een prop van in elkaar. Maar Gerda klemde de tanden opeen, dat Wolfram haar mond niet open kon krijgen. Toen probeerde hij zijn grote duim tussen haar tanden te steken en dat liet Gerda even toe, maar toen beet ze met zoveel kracht door, dat Wolfram met een luide gil zijn hand terugtrok en terstond daarop klonk weer Gerda's hulpgeroep.

„Beest,” zei Wolfram, „dat is gemeen,” terwijl hij weer met zijn volle hand Gerda's mond sloot.

Wolfram waagde zijn vingers er niet meer aan en bond de strook linnen over haar mond met een stevige knoop in haar hals vast.

Nadat hij zijn pijnlijke, bloedende duim had bekeken en als loon daarvoor Gerda een schop had gegeven, nam hij haar op en droeg haar weg.

Daar, niet ver van de plaats, waar hij haar in zijn macht kreeg, had hij een vlot van enige aan elkaar gebonden boomstammen klaargelegd, verborgen achter wilgestruiken.

Het kostte den sterken forsgebouwden man weinig moeite het meisje naar dat vaartuig te dragen. Onmiddellijk toen hij haar er op gelegd had, maakte hij het touw los en stak van wal.

Nu eerst had Gerda gelegenheid zich het vreselijke van haar toestand goed in te denken. Maar waar ze het meest over dacht, was over het lot van haar broer, dien ze nu in die toestand moest achterlaten.

Ja, ze wist, dat hij nog leefde, maar wie zou hem daar vinden, om zijn wond te verbinden? Zou hij daar moeten sterven? Kon ze nu maar roepen, gillen om hulp. Maar geen duidelijk geluid kon ze geven.

Om zo spoedig mogelijk in de bossen te zijn, stak Wolfram recht de rivier over en bereikte weldra de andere oever, waar hij zijn vlot tussen de takken van overhangende bomen vastlegde. Nu maakte hij de riemen, waarmee haar voeten aan elkaar gesnoerd waren, los en gelastte Gerda op te staan en mee te gaan. Ze deed het, want ze begreep, dat voor het ogenblik alle verzet vruchteloos zou zijn. Door schijnbare

onderworpenheid wilde ze trachten zijn waakzaamheid te verzwakken, om dan, als ze de kans schoon zag, te ontkomen.

Spoedig zou de schemering plaats maken voor duisternis en dat zou haar kans om te ontsnappen groter maken, maar Wolfram zelf scheen er ook zo over te denken, want hij nam een stevige riem, die hij zich om het middel gewonden had en bond die om haar pols. Gerda begreep wel, dat dit haar kans heel wat verminderde, maar toch gaf ze de moed nog niet op. Zonder haar te zeggen, wat zijn bedoeling was, voerde Wolfram haar mee. Heuvel op, heuvel af ging het door een donker bos. Maar hij scheen hier de weg goed te kennen, want niet éénmaal stond hij in twijfel, welke richting hij zou inslaan. Wolfram ging voorop en Gerda had maar te volgen. Wel trachtte ze, door haar handen heen en weer te wringen, haar polsen te bevrijden, maar met geen ander gevolg dan dat de banden haar steeds meer begonnen te knellen en een hevige pijn veroorzaakten. Wat had ze vandaag al grote afstanden afgelegd. En hoewel ze niet tegen een flinke mars opzag, werd het haar nu toch te veel. Het leek haar of haar voeten brandden en met moeite sleepte ze zich voort. Daarbij kwam nog, dat een hevige dorst haar kwelde en de strook linnen, die altijd nog om haar mond gebonden zat, haar de ademhaling bemoeilijkte.

Maar erger nog dan dit lichamelijk lijden, was de angst, die ze gevoelde voor het lot, dat haar wachtte en de smart, die daar nog bijkwam, over vader en Geerlof.

Toen na enige tijd de maan opging, bereikten zij een heideveld, hetzelfde dat Gerda in de vroege morgen van deze dag betreden had, maar op een andere plaats, daar Wolfram veel verder naar het westen gegaan was. En ook hier, zonder zich een ogenblik te bedenken, nam hij een bepaalde richting aan, die hij bleef volgen.

Door de hoge hei, over de oneffen bodem, strompelde Gerda voort. Telkens struikelde ze en dreigde te vallen. Dan snauwde Wolfram haar boze woorden toe, maar matigde toch even zijn gang.

Denken kon ze bijna niet meer....

Denken kon ze bijna niet meer, het was haar of ze in een bange droom liep.

Maar gelukkig, daar bereikten ze een smal pad en dat sloegen ze in. De koelte van de avond, die op de hitte van de dag gevolgd was, deed haar wel goed en gaf haar weer wat van haar uitgeputte kracht terug. Haar ogen dwaalden over de hei en zochten naar een gelegen-

heid om te vluchten, zonder echter iets te vinden. Links van haar, zover het oog reikte bij het heldere maanlicht, zag ze niets dan het vlakke veld. Rechts verhief zich op enige afstand een heuvelrij, eveneens met struikhei begroeid.

Daar drong eensklaps van uit de verte het geluid van een menselijke stem tot haar door. Wolfram hoorde het ook en wendde, evenals zij, het hoofd naar rechts, waar het geluid vandaan kwam. Wat ze toen zag, deed haar hart hoopvol kloppen: daar op die heuvel stond een man.

De afstand was te groot om hem duidelijk te kunnen onderscheiden, maar naar zijn gestalte en kleren te oordelen, moest het een Romein zijn. Blijkbaar zag hij het tweetal voorbij gaan, want hij boog zich voorover om beter te kunnen zien. O, als ze nu haar mond had kunnen gebruiken, wat zou ze om hulp geroepen hebben. Had ze haar handen maar kunnen opsteken, om door een teken te kennen te geven, in welk een toestand ze zich bevond. Was het maar dag geweest, misschien had die man dan gezien, dat ze gebonden was en als een stuk vee werd weggevoerd. Nog hoopte ze, dat hij komen zou.

„Je weet, dat je altijd welkom bent,” antwoordde ze. „Maar wie is dat?” vervolgde ze, met haar stok Gerda een gevoelige tik gevend.

„Dat zal ik je vertellen,” antwoordde Wolfram.

„Je hoeft het me niet te vertellen,” zei Hella toen, met een lach, die Gerda bang maakte. „Ik zie het al, je hebt ze gebonden; dus weer een slavin. Dat is goed, heel goed. En ik moet haar bewaren, tot je een plaats voor haar weet.”

„Neen,” zei Wolfram, „ik weet al een plaats voor haar, maar voorlopig kan ik niet weg, om ze te brengen, waar ze zijn moet.”

„Je kunt ze hier laten, zolang je wilt,” zei Hella, weer op haar verschrikkelijke manier lachend, „ik zal wel op haar passen. Kom maar mee, lieve kind, je zult het best bij me hebben.”

Ze nam het touw van Wolfram over.

„Pas op, laat ze er niet van door gaan,” waarschuwde deze. Dat gezegde scheen het boze wijf niet te bevallen, want nu kreeg Wolfram ook een tik met de stok, of liever gezegd, hij zou een tik gekregen hebben, als hij niet achteruit gesprongen was.

„Wat Hella vast heeft, laat ze niet meer los; probeer het maar eens,” zei ze sarrend tot Gerda.

Maar het arme kind was door de verschijning van de vrouw zo ontzet, dat ze aan ontvluchten niet meer dacht.

„Ga mee,” zei Hella nog eens en ze bracht Gerda in de hut, waar ze haar handen losmaakte en de doek van haar mond nam. Toen opende ze een deur in de achterwand en liet het meisje in een vertrek daar achter gelegen, dat slechts verlicht werd door enkele stralen maanlicht, die door de wanden naar binnen drongen. Daarna sloot ze de deur en liet Gerda alleen.

Op de namiddag van de dag, dat Arend gevallen was in het gevecht met den oeros, kwam Barend. een sterk gebouwde Bataaf, over het grazige veld bij de samenvloeiing van de bronriviertjes van de Linge. Ook hij was gewapend met pijl en boog en vergezeld van zijn jachthond. Naar alle richtingen speurde hij naar wild, daarin geholpen door zijn hond, die ver voor hem uit draafde. Daar zag hij, dat de hond bleef staan en hij meende, dat het dier een spoor had ontdekt.

Maar neen, de hond deed niet gewoon en hief met zijn neus in de lucht een akelig gehuil aan.

„Wat is er nu aan de hand?” zei Barend, terwijl hij zich naar de plaats begaf, waar zijn hond bleef huilen.

Daar vond hij het vreselijk verminkte lichaam van den ongelukkigen jager. Dadelijk zag hij, dat hier geen hulp kon baten, hoe graag hij ook hulp geboden zou hebben.

„Wie is die ongelukkige?” vroeg hij zichzelf af, maar een antwoord op die vraag vond hij niet.

Hij begaf zich naar zijn hoeve, die niet zo heel ver van die plaats verwijderd was en keerde met zijn zoon weer naar de plaats van het ongeluk terug. Maar ook deze herkende den jager niet, die zo ongelukkig zijn leven had gelaten.

„Toch moesten we trachten te weten te komen wie hij is,” daarover waren vader en zoon het eens en ze besloten er een dag aan te wagen en ieder naar verschillende kant op onderzoek uit te gaan. Zo zouden ze dan toch wel ergens de hut of de hoeve vinden, waar de man thuis hoorde.

De volgende morgen begaven ze zich op weg. Barend had al enkele woningen bezocht, maar nergens wist men inlichtingen te geven. Nu trok hij over het pad langs de dijk en ontmoette daar twee mannen, een Romeins koopman en zijn knecht.

Reeds van verre had hij ze herkend, en met blijdschap, want Publius was zijn vriend.

Enkele jaren geleden had hij den reizenden koopman al ont-

moet. Publius had hem toen beloofd nog eens bij hem terug te komen, maar tot nu steeds op zich laten wachten.

Verheugd over het onverwachte wederzien begroetten de mannen elkaar, en Barend dacht er al over met Publius naar zijn woning terug te keren.

„Maar neen,” zo zei hij, „jammer, dat dat nu niet kan.”

„Wat is er aan de hand?” vroeg Publius.

En hij kreeg daarop te horen, welke droeve taak Barend te vervullen had.

„Je weet,” zei Publius daarop, „dat ik hier in de Bat-ouwe veel mensen ken. Laat mij eens met je meegaan, misschien herken ik den ongelukkige.”

Zo keerde Barend dan terug, vergezeld van den Romeinschen koopman en zijn knecht.

Na verloop van enige tijd bereikten ze de plaats van het onheil.

Kijk, daar lagen de verminkte lichamen van de honden en ze begrepen, welk verschrikkelijk jachttoneel zich hier moest hebben afgespeeld, niet zo heel lang tevoren.

En daar lag de ongelukkige jager.

Behoedzaam boog Publius zich over hem, maar ontzet deed hij een stap achteruit.

„Herkent gij hem?” vroeg Barend.

„Helaas, ja,” zei Publius. „Dat is Arend; Arend, die zijn woning heeft aan de Rijn, verscheidene uren van hier. Enkele dagen geleden bezocht ik hem nog.”

„Arme Gerda,” voegde hij er aan toe, want terstond sprak zijn medelijdend hart.

„Zou zij het weten?” vroeg de Bataafse knecht.

„Als ze het weet, dan heeft ze wellicht behoefte aan troost en anders zullen wij haar het droeve bericht moeten brengen,” antwoordde Publius.

„Wij zullen doen, wat Christenplicht is,” zei Publius, „en onzen vriend hier begraven, op de plaats, waar hij gevallen is.” Zodra ze daarmee gereed waren, keerde Barend naar zijn woning terug en Publius en zijn knecht begaven zich op weg naar de woning, waar ze drie dagen geleden geweest waren

en die ze niet gedacht hadden zo spoedig en onder zulke omstandigheden weer te zullen bezoeken.

Inmiddels was de avond gevallen en de maan verlichtte het land, toch vervolgden ze hun weg in de zomernacht, de dijk langs, die ze enkele dagen geleden ook gevolgd hadden en kwamen tegen middernacht Wolframs woning voorbij.

Nu nog een kleine afstand en ze zouden Gerda's huis weer zien.

Reeds keken ze uit, of ze het niet tegen de maanverlichte lucht zagen afsteken.

Vreemd, ze zagen het niet, en toch moest het daar bij die hoogopgaande bomen zijn.

Weldra bereikten ze de plek en wat ze toen zagen, vervulde hen met grote deernis. Een zwartgeblakerde plek en stukken verkoold hout waren de stomme getuigen van wat hier gebeurd was.

Sprakeloos bleven ze het toneel van verwoesting staan aanstaren en daarna zetten ze zich geheel verslagen neer op het grasveld.

„Wat is hier gebeurd, welke slagen hebben haar getroffen?” vroeg Publius.

„Wie zal het zeggen,” antwoordde zijn knecht, „en waar houdt ze zich op? Dat is de vraag.”

„Een vraag, waar we in deze nacht zeer zeker geen antwoord op zullen krijgen,” meende de koopman. „We zullen de morgen moeten afwachten, om een onderzoek te kunnen doen.”

„Laten we ons hier onder de blote hemel een nachtverblijf zoeken,” vond Publius.

Ze knielden neer en baden om eigen bewaring, maar bovenal ook om hulp voor Gerda, waarna zij zich neerlegden en trachtten te slapen.

„Hoorde je dat?” vroeg na enige tijd Publius aan zijn knecht, „of zou ik in mijn eerste slaap gemeend hebben het te horen?”

„Ik hoorde niets,” zei de knecht, „ik sliep al.”

„Ik meende in de verte te horen roepen.”

Beide mannen richtten zich op en luisterden. 't Bleef stil, heel lang.

„U hebt u vergist,” zei fluisterend de knecht.

„Neen, hoor, daar is het weer,” zei Publius.

Ja, duidelijk hoorden ze nu beiden „Gerda” roepen en het kwam uit de richting van de Rijn. In een oogwenk waren ze opgesprongen en liepen met achterlating van de mars met koopwaren naar de dijk, die op geringe afstand was en bleven daar staan. Kwam de stem nu nog maar eens.

Ja, hoor, weer: „Gerda!”

Daar, aan de Rijn, daar wordt geroepen.

De mannen liepen, zo vlug ze konden, drongen door het struikgewas heen en bereikten weldra de plek, waar Geer-
lof zat.

Lang had hij buiten bewustzijn gelegen. 't Was nacht, toen hij zijn ogen geopend had en de maan aan de hemel had zien staan. Maar het had geruime tijd geduurd, eer hij zich herinneren kon, waar hij was en wat er gebeurd was, of eigenlijk kon hij zich dat laatste in het geheel niet herinneren, hij wist het niet.

Eerst had hij gemeend in Rome te zijn, te midden van zijn strijdmakkers. Zo aanstonds zou hij den groten keizer Constantijn voorbij zien trekken. Toen had hij zich verbeeld gezang te horen in een van Rome's kerken. Het was die wonderlijke muziek, die hem bij het eerste horen zo bang gemaakt had, omdat het hem de stem van een god geschenen had. De herinnering daaraan had hem doen denken aan God, den enigen God, die uit liefde tot de mensen Zijn Zoon, Jezus Christus, gegeven had. Wat had dat eens zijn ziel verblijd en met welk een vreugde in het hart was hij weergekeerd uit Rome, om ook aan Gerda die blijde boodschap te brengen.

Gerda, o, ja, nu was hij er weer. Nu was de werkelijkheid tot hem gekomen. Gerda, zijn zuster. Waar was ze? Wat was er van haar geworden?

Vol hoop en met blijde verwachting in het hart had hij de tocht gemaakt van Noviomagum, waar hij afscheid genomen

had van het soldatenleven, naar de Rijn. En toen had hij het verschrikkelijke gezien, een puinhoop, nog rokend hier en daar, ten bewijze, dat eerst kort tevoren het vuur de geliefde woning in as had gelegd.

Waar was vader? Waar was Gerda? Lang had hij rondgedwaald op de plek, was toen naar Wolframs woning gegaan, maar had hem er niet gevonden. Daarna was hij weer teruggekeerd naar de Rijn en toen. . . .

Ja, en toen. Verder kon hij niet komen met zijn denken. Toen, terwijl zijn oog de Rijn had afgezocht, was er iets gebeurd. Een slag, zo zwaar, of een boomtak op zijn hoofd gevallen was, was op hem neergekomen en nu lag hij hier.

Een hevige dorst kwelde hem en zijn hoofd was zo zwaar of het van steen was. Als hij zich bewoog, voelde hij een stekende pijn en toen hij zijn hand aan zijn hoofd bracht, tastte hij op een diepe wond.

Toen richtte hij zich op en ging zitten. Het duizelde hem en hij moest zijn ogen weer sluiten. Was Gerda nu maar hier om hem te helpen. Ze moest hier toch in de omgeving zijn. Op de middag, toen hij hier gekomen was, had hij haar nergens gevonden, maar nu zou ze toch wel weer teruggekeerd zijn. Daarom riep hij haar naam, eerst zwak, toen nog eens, sterker: „Gerdal”

Het enig antwoord, dat hij kreeg, was de echo van zijn eigen stem, die tegen de heuvels aan de overkant weerkaatste. Een nachtuil, door zijn roepen opgeschrikt, zweefde vlak langs hem heen en verdween over de Rijn. Nog eens weer riep hij, luider nog dan zo even. Toen luisterde hij.

Ja, daar hoorde hij wat. Daar kwam iemand. Neen, het waren duidelijk twee mensen, die daar naderden. Snel liepen ze. Hij hoorde ze, maar zag ze niet. Zouden het vader en Gerda zijn? Nog eens weer riep hij: „Gerdal”

Daar waren ze. Twee mannen zag hij in de maneschijn naderen.

Zouden het vrienden of vijanden zijn?

Even later boog Publius zich over hem heen.

„Wie zijt ge?” hoorde hij vragen.

„Ik ben Geerlof,” was zijn antwoord.
 „De broeder van Gerda?”
 „Ja, zo is het. Wat is hier toch gebeurd?”
 „Ik weet het niet,” antwoordde Publius, „ik sta evenals gij voor raadsels, die ik niet kan oplossen.”
 „Wie zijt gij?” vroeg Geerlof op zijn beurt.
 „Ik ben Publius; herkent ge mij niet meer?”
 „Publius, de Christen?” vroeg Geerlof. „Ja, dan herken ik u en weet, dat ik in u een vriend ontmoet, die om Christus’ wil zult helpen, waar ge kunt.”
 „Dat hoop ik te doen,” zei Publius, „en in u begroet ik dus een broeder in Christus?”
 „Ja, dank zij Gods genade,” antwoordde Geerlof.
 „Wij staan hier voor een geheimzinnige zaak,” zei Publius, „waar ik de draad niet van kan vatten.”
 „Vertel me toch eens, wat met u gebeurd is, hoe ge in deze toestand komt,” vervolgde Publius, „als het spreken u niet te zwaar valt,” voegde hij er aan toe, toen hij zag, dat Geerlof zijn ogen weer sloot.
 „Geef mij te drinken,” vroeg Geerlof met zwakke stem, op het punt weer het bewustzijn te verliezen.
 Even keken Publius en zijn knecht om zich heen, als zochten ze naar iets om water in te halen.
 „Ik weet het,” zei toen de knecht en spoedde zich voort naar de plaats, waar hij de mars had achtergelaten. Even later was hij terug met een tinnen kroes, die hij aan de Rijn vulde en waaruit hij den gewonde laafde.
 „Nu voel ik mij veel beter,” zei Geerlof, „ik smachtte van dorst.”
 „Vertel me dan, wat met u gebeurd is,” vroeg Publius.
 „Ik weet het niet,” antwoordde Geerlof. „Ik kwam van Noviomagum en dacht vader en Gerda thuis te vinden. Hoe ontstelde ik, toen ik de nog smeulende puinhopen van ons huis vond, maar Gerda noch vader aantrof. Ik zocht de om-
 trek af, maar vond niemand. Ik hoopte toen Gerda of vader aan de Rijn te vinden en begaf mij hierheen. Het was tegen zonsondergang. Terwijl ik hier stond uit te kijken, zonder iets

te zien of iets verdachts te horen, kreeg ik een hevige slag op het hoofd, die mij ineen deed zinken. Meer weet ik niet." Publius en zijn knecht hadden vol aandacht Geerlofs woorden gevolgd.

„Ge werdt dus van achteren aangevallen," zei Publius.

„Ja, dat moet wel zijn," bevestigde Geerlof.

„Dan geloof ik, dat we hier tussen het struikgewas dubbel op onze hoede moeten zijn," zei Publius. „Laten we ons naar de open plek begeven, waar uw huis gestaan heeft, daar kunnen we rondom ons zien."

De mannen namen Geerlof tussen zich in en gingen langzaam het pad langs naar de dijk.

„En mag ik nu van u weten, hoe gij hier kwaamt zo in het holle van de nacht?" vroeg Geerlof, wiens jonge, krachtige lichaam zich spoedig herstelde en die door de beweging weer nieuwe kracht in zich voelde komen.

Nu zag Publius zich genoodzaakt aan Geerlof te vertellen, wat hij op de middag van die dag ontmoet had.

Met zichtbare ontroering hoorde deze het vreselijke verhaal aan.

„Misschien zal dit tevens de verklaring zijn van Gerda's verdwijnen," zei hij. „Vermoedelijk, zegt ge, is het jachtongeluk gisteren of eergisteren gebeurd. Welnu, dan zal Gerda 's avonds tevergeefs vaders thuiskomst afgewacht hebben. Ze zal een bange nacht hebben doorgemaakt en de volgende morgen op zoek zijn gegaan."

„'t Is niet onmogelijk," stemde Publius toe. „In ieder geval zullen we, zodra het dag wordt en we u alleen achter kunnen laten, in wijde omtrek het land afzoeken. Aan alle woningen zullen we aankloppen om te vragen, wie inlichtingen geven kan."

„Niet onmogelijk is het ook, dat ze in de vlammen is omgekomen," zuchtte Geerlof.

„Ja, ook die mogelijkheid bestaat," moest Publius toegeven. Op het open terrein aangekomen werd van wat takken en bladeren een leger voor Geerlof in orde gemaakt, waarop deze zich uitstreckte en hoewel zorg en verdriet hem nog ge-

ruime tijd wakker hielden, viel hij eindelijk in slaap.

„Ik blijf waken,” zei Publius’ knecht. „Het zou te gevaarlijk zijn, nu we niet weten, wat met Geerlof gebeurd is, en of zijn aanvaller nog in de omgeving is, om ons beiden neer te leggen.”

„Neen,” zei Publius, „laat mij wakker blijven, dan kunt gij gaan rusten.”

Daar zijn trouwe knecht hier echter volstrekt niet van horen wilde, legde ook Publius zich neer, terwijl de Bataaf tegen een boomstam geleund bleef waken.

Reeds begonnen de sterren te verbleken en in het oosten kleurde de hemel zich al wat rood, ten bewijze, dat de dag niet lang meer op zich zou laten wachten.

De Bataaf zat voor zich uit te staren en hield zich bezig met alles, wat hij de vorige dag en in deze nacht ondervonden had. Zijn gedachten gingen verder terug, naar de dag, dat hij met zijn meester hier gekomen was en Gerda hen zo gastvrij had ontvangen. Wie had kunnen denken, dat zulk een droevig toneel zich binnen zo korte tijd zou afspelen?

Met welk een kinderlijk geloof had het meisje geluisterd naar de Evangelieverkondiging. Toen herinnerde hij zich weer hun heengaan. Eensklaps zag hij weer voor zich het vaartuig met de Saliërs bemand. Hij dacht aan Wolfram en het was of een schok door zijn leden voer, toen hij dacht aan de enkele woorden uit het gesprek, dat met den Saliër gevoerd werd en die hij toen had opgevangen: „De slavin is gestorven, maar er zijn er nog meer.”

Zou, zo drong het eensklaps tot hem door, dit de verklaring niet kunnen zijn van alles, wat hier gebeurd is?

Hij keek naar de rode streep aan de oostelijke hemel. Het werd dag. Bijna zou hij er toe komen zijn meester te wekken, om hem terstond te zeggen, wat hij dacht. Het was of hij naar de Rijn getrokken werd. Maar neen, hij had beloofd te waken.

Hij stond op en liep heen en weer. Daar steeg de eerste leeuwerik omhoog en deed een lied ter ere van den Schep- per weerklinken.

„Welk een tegenstelling met het leed in de mensenwereld,” dacht de Bataaf.

Nog even, daar gleden de eerste zonnestralen over de toppen der bomen en wekte heel de vogelwereld. Het werd nu een gezang in het rond uit duizend kelen.

Neen, zijn meester wekken wilde hij niet. Maar nu het volop dag werd, meende hij zijn plicht niet te verzaken, door zich wat verder te verwijderen. Hij liep naar de dijk, ging het pad af tussen de struiken door en stond weldra aan de waterkant.

Verscholen achter de struiken, gingen zijn ogen de Rijn langs.

Wat zag hij daar?

Kijk, aan de overkant, een weinig stroomafwaarts, bewoog zich iets. Takken van overhangende bomen bogen op zij. Een vlot van boomstammen kwam er tussen uit. Op het vlot stond een forsgebouwd man, die zijn vaartuig voortboorde, dicht langs de oever, stroomafwaarts.

De Bataaf rekte zich uit. De afstand was toch te groot om den man te herkennen. Zijn gestalte kwam wel overeen met die van Wolfram. Ja, nu was er geen twijfel meer mogelijk, want zie, het vlot stak de rivier over en legde aan vlak tegenover Wolframs woning. De man ging aan land en

Een vlot van boomstammen....

begaf zich naar het huis.

Dat was Wolfram! Wat mocht die daar in de vroege morgen aan de overkant gezocht hebben?

Steeds duidelijker werd het den Bataaf, dat Wolfram meer van de zaak wist. En nu besloot hij terug te keren en als zijn meester nog sliep, hem te wekken.

Dit was niet nodig, want toen hij weer de dijk afdaalde, zag hij Publius reeds op de uitkijk staan.

Met belangstelling luisterde deze naar wat zijn knecht hem meedeelde, wat hij had gedacht en wat hij had gezien.

„Dan geloof ik,” zo zei hij, „dat we ons onderzoek naar Gerda niet aan deze kant van de rivier, maar aan de overkant moeten beginnen. Als,” zo voegde hij er aan toe, „het maar niet te laat is. Als hij haar de Saliërs maar niet reeds in handen gespeeld heeft. Moge God ons wijsheid en voorzichtigheid geven om met bedachtzaamheid te werk te gaan en niet door overijling alles te bederven.”

Toen de knecht een eenvoudige maaltijd gereedgemaakt had, ontwaakte ook Geerlof. Hij gevoelde zich door de rust, die hij genoten had, aanmerkelijk versterkt en nadat Publius zijn wond gereinigd had en verbonden, meende hij in staat te zijn de beide mannen te vergezellen.

Ook hij vond de houding van Wolfram verdacht genoeg om te veronderstellen, dat hij wel meer van de zaak wist.

Waar het echter vooral op aan kwam, was de verblijfplaats van Gerda te vinden.

De mannen begrepen wel, dat Wolfram hun niets vertellen zou en toch besloten ze, zich eerst tot hem te wenden. Was het een eerlijke zaak geweest, waarom hij zich aan de overkant van de Rijn bevonden had, dan zou hij daar ook vrijuit over spreken, maar trachtte hij voor hen te verbergen, dat hij in de vroege morgen thuis gekomen was, dan konden ze er wel zeker van zijn, dat hij Gerda weggevoerd had en dat zij zich in het land van de Saliërs bevond. Maar dan zouden ze ook trachten haar daar te vinden en weer terug te halen. Het was inmiddels volop dag geworden, een stralende zomerdag, toen Publius' knecht de mars weer opnam en het

drietal de weg insloeg naar Wolframs woning.

Daar gekomen vonden ze, zoals ze verwacht hadden, de deur gesloten. Wolfram, die een slapeloze nacht had doorgebracht, haalde zijn schade in.

Op hun aanhoudend geklop kregen ze eerst geen antwoord, maar eindelijk, na lang wachten, werd de deur geopend en vertoonde zich het ruige hoofd van Wolfram.

De mannen begroetten hem en vroegen, of hij hun iets kon meedelen van wat er van Gerda en haar vader geworden was.

„Ik wilde wel,” antwoordde Wolfram, „dat ge me met rust gelaten had. Ik ben gisteren naar Noviomagum geweest en het was nacht, toen ik van daar terugkeerde, zodat ik nog niet uitgeslapen was, toen uw geklop mij wekte.”

„Weet ge niet, wie de man was, die in de vroege morgen van de Vale-ouwe kwam en de rivier overstak?” vroeg Publius.

„Hoe zou ik dat weten?” antwoordde Wolfram. „Ik zei toch, dat ik in de nacht thuis kwam, ik heb mij toen dadelijk neergelegd en sliep nog, toen gij hier aan mijn deur kwaamt.”

„Kunt gij ons niet vertellen,” herhaalde Publius, „wat er van Gerda geworden is?”

„Ja, daar weet ik wel wat van,” zei Wolfram, „maar ik spreek er liever niet over, en het liefst zou ik willen, dat gij mij maar met rust liet, omdat ik vrees, dat mij anders ook nog een ongeluk zal treffen.”

„Hoe zou dat mogelijk zijn?” vroeg Publius. „Hoe kunnen wij daar de oorzaak van worden?”

„Zoals gij ook de oorzaak geworden zijt van het ongeluk, dat Gerda trof,” hernam Wolfram.

„Gij spreekt voor mij in raadsels,” zei Publius. „Welk ongeluk heeft haar dan toch getroffen?”

„Gij hebt haar ontrouw gemaakt aan de goden, door haar te spreken van een vreemden God, die de onze niet is.”

„Ja,” gaf Publius toe, „ik heb haar gesproken van den enigen, waren God, die mensen lief heeft en daarom Zijn Zoon Jezus Christus in de wereld gezonden heeft om hen te verlossen

uit de macht van alle afgoden en boze geesten."

„Maar Gerda heeft Hij toch niet kunnen verlossen," smaalde Wolfram.

„Wat is er dan met haar gebeurd?" drong Publius aan.

„Welnu, ik wil het u wel vertellen, maar verzoek u mij daarna te verlaten, opdat de wraak der goden ook niet over mij komt.

Twee dagen," zo vervolgde Wolfram, „nadat gij hier geweest zijt om haar van uw vreemden God te spreken, zag ik 's morgens haar vader op jacht gaan. Ik heb hem niet zien terugkeren en weet dus niet, wat van hem geworden is. Ik weet niet, of hij leeft, dan of hij dood is, maar het zou me niet verwonderen, als de goden hem gedood hadden, omdat hij u in zijn huis ontvangen heeft. Maar hoor verder. 's Avonds van die dag stond ik hier voor mijn woning. Ik hoorde een vreselijk geluid in de lucht. Verschrikt keek ik naar boven en zag Donar, die in zijn wagen met wilde bokken bespannen over de wolken reed. Boven Arends huis hield hij stil en wierp zijn vurige hamer. Ik zag een geweldige vuurstreep, die het dak van het huis trof en daarna vervolgde Donar zijn tocht. Onder hevig gerommel verdween hij over de wolken naar het oosten. Ik spoedde mij naar de dijk om te kunnen zien, wat er gebeurd was en keek in een zee van vuur. Nooit heb ik zulke vlammen gezien. Ze stegen op tot boven de wolken en het wonderlijke was, dat er geen rook te bespeuren was. Tot de laatste splinter hout ging het hele huis onder vreselijk gekraak en geknetter de lucht in."

„Behalve de grote balken, die nog zijn blijven liggen," merkte Publius' knecht op, „en de deur, die ook alleen maar zwart geblakerd is. Die zullen te zwaar geweest zijn voor Donars vuur."

„Gij spot," zei Wolfram met voorgewende toorn.

„En gij liegt," voegde de knecht hem toe.

„Niemand kan bewijzen, dat ik liegt," zei Wolfram. „Ik heb u verteld, wat ik weet en wil mij verder niet met u inlaten. Ik vrees de goden en het zou mij niet verwonderen, als Donar op het onverwachts verscheen, om ook u met zijn

„en de deur....”

geduchte hamer te treffen.” En om zijn woorden een schijn van waarheid te geven, zocht hij de lucht af, of hij de bokkenwagen nog niet komen zag.

„Ik vrees Donar niet,” zei Publius, „maar ik weet, dat gij onwaarheid spreekt.”

„Overtuig mij er van,” zei Wolfram, die meende, dat een brutale houding hem kon redden, maar die inwendig meer bevreesd was voor de straf van mensen, die ko-

men zou, als zijn daden bekend werden, dan voor Donar. Hij hoopte nu uit de woorden van deze mannen te weten te komen, of zij met zekerheid iets van hem wisten.

„Gij zijt deze morgen in de vroege van de overkant gekomen,” zei Publius. „Daar hebt ge al het bewijs, dat ge onwaarheid spreekt.”

„Wie dat zegt, liegt,” hield Wolfram vol.

„Ik heb u er vandaan zien komen,” bevestigde Publius' knecht. Even keek Wolfram verwonderd, maar hij herstelde zich terstond en zei: „Dan wil ik toch niet zeggen, dat ge liegt, maar ge zult het gedroomd hebben. Doch nu durf ik hier niet langer te blijven staan. Ieder ogenblik vrees ik Donars hamer te zien neersuizen en wee, wie er door getroffen wordt.”

Toen ging hij zijn huis binnen en grendelde de deur, om Donar buiten te houden, als die komen mocht en om de drie mannen in de waan te brengen, dat het allemaal echt was, zijn verhaal en zijn vrees.

Geerlof had gezwegen, maar zoveel te meer op Wolframs gezicht gelet. Het was hem niet gelukt iets bijzonders in

Wolframs houding te bespeuren, behalve zijn verwondering, toen hij vernam, dat de Bataaf hem 's morgens gezien had, maar dit deed hem toch niet twijfelen aan zijn schuld.

„Wat doen we nu?” vroeg Geerlof.

„Twee dingen,” antwoordde Publius. „We moeten aan de overkant de bossen langs de oever afzoeken en tevens Wolfram in het oog houden. Ik geloof niet, dat hij Gerda naar het land van de Saliërs gebracht heeft. Dan kon hij nog niet teruggekeerd zijn.”

„Misschien zijn mannen van de Saliërs hem tegemoet getrokken om haar op een afgesproken plaats van hem over te nemen,” meende zijn knecht.

„Dat is niet onmogelijk,” gaf Publius toe, „maar ik meen toch dat we voorlopig hier in de omgeving moeten blijven.”

„Als we haar niet vinden, dan trek ik naar het land van de Saliërs,” voegde Geerlof er aan toe.

„En dan gaan wij met u,” zei Publius.

„Gij zijt wel goed voor ons, voor Gerda en mij,” merkte Geerlof op, getroffen door zoveel liefde.

„Wij doen niet meer, dan Christenplicht voorschrijft,” meende Publius. „Hoe zouden wij haar in handen van de heidenen laten, te meer nu ik weet, hoe haar hart bereid is, om het zaad van Gods Woord te ontvangen.”

VI.

Toen Gerda in de slechtverlichte ruimte was opgesloten en toen haar ogen wat aan de duisternis gewend waren, tastte ze in het rond om te voelen, of er zich geen rustbank bevond, waarop ze zich kon uitstrekken. Langs de wand, die het vertrek van Hella's kamer scheidde, vond ze een zodenbank, waarop ze zich neerlegde. Daardoor kon ze tevens gemakkelijk het gesprek volgen, dat Wolfram met Hella voerde. Hij deed niet de minste poging om voor Gerda te verbergen, wat zijn doel was en daardoor hoorde het arme meisje, welk vreselijk lot haar wachtte. Ze was bestemd om als slaaf te worden weggevoerd en hier zou ze vertoeven, tot het

Wolfram beliefde haar weer te komen halen. Ook hoorde ze hem onomwonden aan Hella vertellen, wat hij met haar vader gedaan had. De zwakke hoop, dat haar vader nog leefde en haar te hulp zou komen, werd haar daardoor geheel ontnomen. Met geweld bedwong ze echter haar tranen om alles te kunnen verstaan. Ze dacht, dat het haar kans op redding zou vergroten, als ze alles wist. Ook hoorde ze Wolfram zeggen, hoe ze reeds eenmaal ontsnapt was door de vloer van zijn huis uit te graven. Hij waarschuwde de boze vrouw voorzichtig te zijn, opdat ze niet op dezelfde wijze ook hier ontkomen zou.

Toen hoorde ze, dat Hella zich geducht boos maakte op Wolfram.

„Ik heb toch gezegd, dat Hella niet los laat, wat ze eenmaal heeft,” zei ze, terwijl ze met haar stok op de grond stampte. „Dat vertrek heeft een houten vloer, waar ze niet doorheen kan graven en er is geen andere uitgang dan deze deur, die ze nooit zal kunnen openen.”

Het was niet geschikt om Gerda te bemoedigen, wat ze zo te horen kreeg.

„En wanneer denk je haar te komen halen?” vroeg Hella.

„Dat kan nog wel wat duren,” verzekerde Wolfram, „of zul je haar gauw moe zijn?”

„Nee,” lachte Hella, „wat mij betreft, kun je haar altijd hier laten. Je weet, ik ken geen groter genot, dan zulke schepsels te kwellen.”

„Ja, daar ken ik je wel voor,” antwoordde Wolfram. „Alleen, zorg, dat ze goed eten en drinken krijgt en geef ze voldoende water om zich te wassen. Bedenk, dat ze door onreinheid en door verval van krachten veel van haar waarde zou verliezen.”

„En op welk deel van de prijs maak je aanspraak?” vroeg hij. „Ik zou recht hebben op de helft,” antwoordde Hella, „zolangs altijd, maar ik wil het nu voor mijn genoegen alleen doen. Je kunt ze hier laten, zo lang je wilt, maar als je haar weg haalt, bezorg me dan spoedig weer een andere. Ik houd niet van niets doen.”

Gerda's hart kromp ineen, toen ze hoorde, wat haar nog te wachten stond.

Het moest nu wel na middernacht zijn, dacht ze, toen ze eindelijk hoorde, dat Wolfram zich verwijderde. Hoe hopeloos treurig het er ook voor haar uitzag en hoe ze ook met zorg vervuld was over Geerlof, dien ze in zulk een toestand had moeten achterlaten en hoe groot ook haar verdriet was over vaders dood, toch wilde ze trachten te gaan slapen.

Maar eerst knielde ze neer en bad. En nu ze voor niemand haar tranen meer behoefde te verbergen, liet zij ze de vrije loop. Meer dan ooit gevoelde ze de troost van het gebed. Woorden wist ze weldra niet meer te vinden, maar haar denken was bij God. Nog nooit had ze het wonderlijke gevoeld, dat nu over haar kwam, een gevoel van vrede en berusting. Ze voelde, dat er gemeenschap was tussen haar ziel en God. „Ja,” zei ze in zichzelf, „een paar dagen geleden vroeg ik nog aan Publius, hoe het kon, dat Jezus in de hemel was en toch ook op aarde. Toen vond ikzelf het antwoord: dat kan, omdat Hij God is. En nu vóél ik, dat het zo is.”

Ze was hier niet alleen op deze plaats van angst en schrik. Jezus was bij haar.

Bemoedigd en gesterkt stond ze op. Rust had ze nodig, dat voelde ze en door de rust hoopte ze ook haar kracht weer terug te krijgen en als het dan licht werd, zo licht als ze denken kon, dat het hier worden zou, dan zou ze onderzoeken, wat ze verder doen kon.

Werkelijk gelukte het haar in te slapen en al werd ze door bange dromen gekweld, ze ontwaakte pas, toen de zon al hoog aan de hemel stond, wat ze aan lichte plekje op de grond bemerkte. De wanden van haar verblijf, uit zware boomstammen opgetrokken, vertoonden heel wat spleten en gaten en daardoor viel het licht haar nogal mee. Toen ze zich oprichtte zag ze, dat Hella al binnen was geweest, want daar op de vloer, vrij dicht bij de deur, stond een bak met water en daar lag een stuk brood. Ze stond op om zich te wassen en om te eten en te drinken. Ze hoopte gezond en sterk te blijven en nam zich voor, als Wolfram haar zou weg-

voeren, voor haar leven te vechten. En misschien, zo overlegde ze bij zichzelf, kon ze Hella wel aan.

Ze had een gevoel, of ze van uit Hella's vertrek door het boze wijf bespied werd en daarom deed ze niets, dat de minste achterdocht kon wekken. Na spijs en drank genomen te hebben, zette ze zich neer met haar rug naar de deur gekeerd, maar ze luisterde aandachtig.

Toen hoorde ze eensklaps de stem van Hella, die vroeg: „Hoe heet je?”

Gerda schrok er even van op, doch antwoordde niet.

„Wil je niet spreken?” riep Hella boos. „Dan zul je de hele dag zwijgen.”

Terstond werd de deur geopend en de vrouw verscheen in de opening, gewapend met haar knoestige stok.

„Nu moet het,” dacht Gerda op hetzelfde ogenblik. Ze sprong op en viel op haar plaaggeest aan.

Blijkbaar had deze op zulk een onverwachte aanval niet gerekend, want ze wankelde even, maar ook slechts een ogenblik. Terstond herstelde ze zich en duwde met haar krachtige hand het meisje in een hoek, waar ze haar stevig vasthield.

„Neen,” lachte ze boosaardig, „dat gaat zo niet. Je lijkt me een beetje vals.” En zonder dat Gerda zich verzetten kon, bond ze haar de handen en voeten en stak haar een prop in de mond. Zo liet ze haar liggen.

Eerst op de middag kwam de vrouw terug om Gerda van haar boeien te bevrijden.

„Hoe heet je?” vroeg ze toen weer.

Het meisje begreep, dat ze verstandig deed antwoord te geven en noemde haar naam.

„Gerda,” zei ze.

„Gerda,” lachte de vrouw, „dat vind ik een lelijke naam. Zo heette het kind, dat ik het meest van allen gehaat heb ook. Maar die was toch niet zo kwaadaardig als jij, die heeft nooit getracht mij omver te lopen.”

„Ja, ik vind die naam lelijk,” zei ze nog eens, „en daarom zal ik je „slavin” noemen. Dat klinkt beter.” Toen lachte ze weer en ging heen.

Buiten de deur gekomen riep ze nog: „Slavin, ik ga weg. Je mag proberen te ontvuchten en als je dat lukt, ben je vrij.” Werkelijk hoorde Gerda, dat ze zich verwijderde en al veranderde het niets aan haar droevig lot, het was haar een aangename gedachte alleen te zijn. Door een spleet in de wand zag ze de vrouw langs het smalle pad tussen de dennebomen door naar het bos gaan.

Al had Hella met grote stelligheid verzekerd, dat ontsnappen haar niet mogelijk zou zijn, toch begon Gerda nu een nauwkeurig onderzoek van haar gevangenis.

Eerst trachtte ze de deur te openen. Er was geen beweging in te krijgen. Toen onderzocht ze elk plekje van de wanden, die opgetrokken waren uit dikke, tegen elkaar geplaatste boomstammen. Als ze haar vinger door een opening stak, kon ze de buitenkant niet betasten. Met beide handen trachtte ze elke stam een voor een om te duwen. Ze stonden als levende bomen zo stevig in de grond geplant. Het dak bestond uit naast elkaar gelegde sparren met plaggen bedekt. Gerda kon het bereiken, als ze op de zodenbank ging staan. Zo ver ze het betasten kon, was het hecht en sterk. Verderop kon ze er niet bij, maar er was geen enkele reden te veronderstellen, dat het daar minder stevig zou zijn.

Teleurgesteld en ontmoedigd ging ze weer zitten. Hete tranen schreide ze, tot ze eindelijk van vermoeidheid insliep en niet wakker werd, voor het weer nacht was.

Een zwaar gesnork, dat uit het andere vertrek kwam, vertelde haar, dat Hella thuis was. En al klonk dat gesnork nog zoo onaangenaam, het zei haar tenminste, dat ze voorlopig van Hella niets te vrezen had.

Ze liet zich van haar rustbank glijden en knielde neer. Ze wist dat Jezus bij haar was, maar ze verlangde meer, ze moest het voelen. En in haar gebed riep ze Gods hulp in voor Geerloff en voor zichzelf.

Van slapen kwam die nacht niets meer. Toch hield ze zich heel stil, opdat Hella, als ze in de vroege morgen binnen kwam, zou menen, dat ze sliep.

Eindelijk werd het licht en terwijl Gerda met heet geschreide

ogen voor zich uit lag te kijken, zag ze eensklaps iets over de grond bewegen. Voorzichtig richtte ze haar hoofd op en zag, dat het een witte muis was. Terstond was ze een en al aandacht. Had ik nu maar een stukje van mijn brood bewaard, dacht ze, dan kon ik ze wat geven. De muis kwam telkens heel dicht bij haar, maar bij de minste beweging van Gerda, verdween ze, om echter telkens weer terug te keren. Het snorken aan de andere kant hield op. Even later werd aan de deur gerammeld. Haastig legde Gerda haar hoofd neer en sloot haar ogen. Ja, ze hoorde, dat Hella water neerzette en brood en toen weer heenging. Kort daarna hoorde ze de vrouw buiten en toen bukte ze zich om het brood te nemen. De muis was, toen de deur geopend werd, weggevlucht door een opening in een hoekje van de wand.

Het duurde lang, maar eindelijk, ja, daar was ze weer, daar trippelde ze weer over de vloer. Gerda brak een heel klein stukje van haar brood en wierp het de muis toe, die eerst wel verschrikt er van door ging, maar toen het kruimpje brood

De muis kwam telkens heel dicht bij haar....

toch opzocht. Dat spelletje herhaalde zich enige malen en weldra bemerkte Gerda tot haar grote blijdschap, dat de muis niet meer vluchtte, als ze haar arm bewoog.

„Ik zal ze steeds dichterbij en dichterbij bij me lokken,” dacht ze, en dat lukte. De kruimpjes brood wierp ze vlak bij haar rustbank neer en het diertje waagde zich telkens dichterbij.

„Als Hella nu maar niet merkt, dat ik gezelschap heb,” dacht Gerda, want dan zou ze zeker trachten de muis dood te maken. Maar gelukkig, Hella bleef weg, nu eens was ze buiten, dan weer binnen in haar eigen vertrek, tot Gerda eindelijk hoorde, dat ze wegging. Nu behoefde ze niet langer te doen of ze sliep. Ze stond op, wies zich en at brood. Maar intussen hield ze zich voortdurend met haar muisje bezig. Ik moet trachten het in handen te krijgen, dacht ze. Ze legde een stukje brood op haar hand en wierp geen kruimpjes meer. De muis kwam steeds nader, hoewel gereed om weg te vluchten, als het nodig was.

Het meisje maakte zachte, lokkende geluidjes en de muis scheen er naar te luisteren. Daar kwam ze met een van haar lange snorharen tegen Gerda's hand. Weg was ze op hetzelfde ogenblik om wat verder te gaan zitten rillen om het grote waagstuk, dat ze begaan had.

„Kom maar,” zei Gerda zacht, „kom maar.”

Het muisje deed het, raakte weer Gerda's hand, maar vluchtte nu niet meer, rook aan het brood en knabbelde er heel voorzichtig een stukje af.

Terwijl ze het brood met duim en vinger vasthield, raakte Gerda heel even het muizenlijfje aan. Het diertje schrok wel, maar bleef.

Gelukkig, dat Hella niet thuis was, nu kon ze vrijuit blijven praten en blijven lokken.

Wel verwijderde de muis zich van tijd tot tijd en bleef soms zo lang weg, dat Gerda vreesde, dat ze niet meer terug zou komen, maar telkens keerde ze weer in de gevangenis terug en eer de dag om was, was ze zo mak geworden, dat Gerda haar van de grond opnam en uit haar hand liet eten.

De volgende morgen, toen ze wakker werd, was Gerda's

eerste gedachte: „Zou mijn muisje er weer zijn?”

Neen, het was er niet en het meisje maakte zich al ongerust, dat ze haar gezelschap die dag zou moeten missen.

Maar welk een verrassing wachtte haar. Daar zag ze beweging in het hoekje. De witte muis wipte naar binnen en achter haar aan een, twee, drie, vier heel kleine muizenkindertjes, niet zo wit nog als moeder, nog wat grauw, maar diertjes zo fijn, dat Gerda ze wel alle tegelijk in haar handen had willen nemen. Moeder muis had haar hele gezin meegebracht. Zonder vrees liep de oude op het meisje toe, dat al weer een stukje brood klaar had en ook de kleintjes kwamen nader, en wat moeder durfde, durfden zij ook. Weldra zat Gerda met de hele muizenfamilie op haar schoot. Eerst toen het avond werd trokken ze af en heel die dag had Hella haar gevangene alleen gelaten, zonder te vermoeden, welk een prettig gezelschap ze gehad had.

Zo gingen verscheidene dagen voorbij, de een gelijk aan de ander, somber en eentonig. Wat verlangde ze naar buiten, naar de heerlijke zonneschijn, naar de hei en het bos en het veld. Wist ze maar hoe het met Geerlof was. O, wat voelde ze zich vaak diep ongelukkig en soms kon ze haar tranen en snikken niet bedwingen. Maar als Hella in de nabijheid was, deed ze zichzelf geweld aan om haar groot verdriet te verbergen. Eens had de boze vrouw haar snikken gehoord en was als antwoord daarop, in een sarrend gelach uitgebarsten.

Maar dan kwam toch ook telkens weer het gevoel, dat God haar niet alleen liet, hier in dit donkere hok en dat bemoeidigde haar dan weer en deed haar hoopvol naar verlossing uitzien.

Steeds bleef ze wachten op een kans om te ontsnappen, maar Hella zorgde er wel voor, dat ze die kans niet kreeg.

Op een morgen, toen Gerda bezoek had van moeder muis, merkte ze dat Hella haar stond te bespieden en zeker ook het witte diertje voor Gerda's voeten zag.

Even later werd de deur geopend en op het geluid daarvan vluchtte de muis naar de verste hoek van het vertrek. Met een

heftige zwaai slingerde Hella haar stok die hoek in, gelukkig zonder de muis te treffen, die snel door een kier in de wand ontvluchtte.

Terstond hield Gerda zich gereed om weg te rennen, als Hella de stok zou halen en de deur even open laten. Maar helaas, dat gebeurde niet, Hella voorzag alles.

„Haal mijn stok,” gelastte ze Gerda.

Het meisje had wel kunnen schreien, toen deze kans haar weer ontging en toen Hella haar stok weer had, gaf ze er Gerda een tik mee.

Het was of ze Gerda's gedachten geraden had.

„Neen, slavin, ontsnappen gaat niet,” zei ze. „Wat Hella heeft, laat ze niet los. Maar nog eens zeg ik je, als het je lukt, dan ben je vrij.”

In een donkere nacht, toen geen enkel straaltje licht door de spleten en gaten drong, werd Gerda wakker, doordat er gesproken werd aan de andere zijde van de wand. Maar op hetzelfde ogenblik bedacht ze, dat ze zich doodstil moest houden om te horen, wat er gezegd werd.

Het was de stem van Wolfram en het eerste wat ze verstond was: „Weet je zeker, dat ze slaapt?”

„Ze slaapt, heb ik je gezegd,” antwoordde Hella half fluis-terend, „maar al was ze wakker, ik verzeker je, dat ze nooit ontsnappen kan en dus heb je niets te vrezen.”

„Maar als ze haar hier komen zoeken,” bracht Wolfram hier tegen in.

„Wie?”

„Drie mannen letten voortdurend op me,” zei Wolfram.

„Wie dan?”

„Haar broer, een Romeins koopman en zijn knecht.”

„Ik meende, dat haar broer dood was, dat heb je me toch verteld,” zei Hella, met iets in haar stem, of ze zeggen wilde:

„Nu val je me toch tegen.”

„'t Is blijkbaar zo erg niet aangekomen, hij is volkomen hersteld,” antwoordde Wolfram.

Gerda had wel willen juichen, toen ze dat hoorde, maar ze hield zich doodstil.

„Waar ik ga,” hernam Wolfram, „daar weet ik, dat een van hen mij volgt. Nu deze avond in de duisternis is het mij gelukt weg te komen en ik ben er van overtuigd, dat ze me niet hebben zien gaan. Maar ik kan het niet wagen haar mee te voeren naar het land van de Saliërs. Ze zullen het echter wel dra moeten opgeven en dan kom ik haar halen.”

„En wat wilde je nu?” vroeg Hella niet erg vriendelijk.

„Dat je een betere schuilplaats voor haar zocht.”

„Een betere schuilplaats?” beet Hella hem toe. „Zou je een betere schuilplaats kunnen verlangen dan hier in Hella’s hut?”

„Maar als ze de hut vinden en willen doorzoeken?” hield Wolfram vol.

„Wie zou de hut vinden?” vroeg Hella. „Maar bovendien geen man waagt zich in mijn nabijheid. Ik zal de wacht houden en als ik ze zie, dan zal ik ze wel tegemoet gaan.”

„Ze zullen niet voor je op de loop gaan,” meende Wolfram.

„Er is nog nooit een man geweest, die niet vluchtte, als ik zei, dat ik me in een wolf veranderen zou,” zei Hella.

„Kun je dat?” vroeg Wolfram.

„Dat kan ik,” antwoordde Hella beslist.

„Geloof niet, dat ze daarvoor bang zullen zijn,” merkte Wolfram weer op.

Maar Hella dacht er anders over.

„Ik zeg je nog eens, dat nog nooit een man is blijven staan, als ik dreigde mij in een wolf te veranderen. Een man, die voor geen tien echte wolven op de loop zou gaan, is bang voor mijn hekserij.”

Gerda hoorde Hella’s verhaal rustig aan. Het maakte háár niet bang. Wel bedacht ze, hoe ze vroeger gesidderd zou hebben. Nu wist ze, dank zij Publius’ onderricht, wel beter en ze hoopte, dat haar bevrijders maar spoedig komen mochten, zeker als ze was, dat ze zich door Hella niet op de vlucht zouden laten jagen.

Hiermee was het gesprek uit en Wolfram vertrok, lang voor het weer dag werd.

De volgende morgen ging Hella rond de gevangenis alle spleten en gaten dicht stoppen, voor zover als Gerda ze kon

bereiken om er door te zien.

Gerda begreep, dat dit een gevolg was van de waarschuwing, die Wolfram 's nachts gebracht had en hoewel ze bang was haar mond tegen Hella open te doen, meende ze toch te moeten doen, of ze de bedoeling ervan niet vatte.

Ze beklaagde zich daarom, terwijl Hella buiten was, dat deze het zo donker maakte, waarop de vrouw haar met de stok bedreigde, doch het bij een bedreiging liet.

Ziezo, nu wist Hella tenminste, dat Gerda niets van het gesprek vernomen had.

Gerda merkte duidelijk, dat Hella dubbel waakzaam was. Steeds bleef ze in de nabijheid van de woning. Maar Gerda lette ook goed op alles, wat er buiten gebeurde. Onophoudelijk luisterde ze en vol belangstelling lette ze op elk geluid, dat tot haar doordrong.

Wat zou ze geroepen hebben, als ze Geerlofs stem of die van Publius eens gehoord had! Eén ding was jammer. Ook de opening waardoor haar muisjes binnen kwamen, was dichtgemaakt. Maar ze besloot, het kostte, wat het wilde, die opening weer vrij te maken.

Toen ze er zeker van was, dat Hella niet op haar lette, maakte ze op de plek, waar de muisjes altijd kwamen en gingen, een gaatje in de wand. Op de vloer er vlak voor legde ze enige zoden van haar rustbank, zodat Hella, als ze haar hoofd door de deur stak, het kleine plekje daglicht niet kon zien. 't Was of haar muisjes er op gewacht hadden, want toen ze gereed was, verscheen dadelijk moeder muis met haar kleintjes.

Zo gingen weer enige dagen voorbij, dat Gerda leefde tussen hoop en vrees. Hoe vaak had ze al haar oor tegen de wand gelegd, als ze meende iets te horen, maar steeds bleek het, dat ze tevergeefs gehoopt had. De vrees, dat Hella uit voorzichtigheid haar naar een nog minder vindbare plaats zou overbrengen, weerhield haar om hulp te roepen, zolang ze niet met zekerheid kon weten gehoord te worden.

Vaak vouwde ze haar handen en hief ze tot God omhoog, smekend, dat Hij haar verlossen wilde uit de macht van haar vijanden. In de donkerste nachten, als Hella's gesnork haar

wakker hield of wanneer het uilengeroep uit de bossen tot haar doordrong, voelde ze geen angst voor boze geesten, wel voor boze mensen. Maar nu Geerlof hersteld was, zou ze voor Wolfram niet behoeven te vrezen, als ze eerst maar uit dit hok verlost was.

En toen — het was op een namiddag — daar drong het geluid van voetstappen tot haar door. Met het oor tegen de wand luisterde ze. Ze waren nog ver af, maar toch, ze kon zich niet vergissen. O, had ze nu kunnen zien, wie daar naderde. Hella hoorde ze niet. Zou ze het wagen, zou ze roepen?

Ja, ze zette haar stem uit, ze slaakte een kreet: „Kom, help me, verlos me. Hier ben ik.”

Toen werd de deur opengeworpen en op de drempel verscheen Hella, die haar stok onbarmhartig op haar deed neerkomen. Maar Gerda vloog op, wierp het wijf met al haar kracht omver en sprong op de deur toe.

Helaas, daar trad Wolfram haar in de weg en stiet haar weer in haar gevangenis terug. Hella stond op en onder het uiten van vreselijke bedreigingen liep ze op Gerda toe. Het arme kind liet zich op haar bank neervallen, en verdedigde zich niet meer tegen de meedogenloze mishandeling, verslagen als ze was, doordat de blijde hoop, die een ogenblik haar hart vervuld had, vervlogen was.

Toen Hella weer naar haar eigen vertrek teruggekeerd was, vertelde Wolfram haar, dat hij nu spoedig de slavin zou komen halen. De drie mannen waren uit de omgeving verdwenen. Blijkbaar hadden ze het vruchteloze van hun zoeken ingezien en waren heengegaan, misschien naar het land van de Saliërs.

„Ze zullen haar niet vinden,” lachte Wolfram, „en voorgoed de hoop opgeven. Dan is mijn tijd gekomen en kan ik haar overbrengen.”

De mededeling van Wolfram pijnigde Gerda meer dan de lichamelijke mishandeling van Hella en ze zou er onder bezweken zijn, als ze niet was blijven hopen, dat God eindelijk uitkomst geven zou.

Twee dingen, zo had Publius met Geerlof en den Bataafsen knecht afgesproken, zouden ze doen, in de hoop Gerda op het spoor te komen, ze zouden de bossen aan de overkant afzoeken en tevens Wolfram in het oog houden.

Publius en Geerlof gingen de Rijn over en brachten de dag in de bossen door, ze zochten en riepen, maar al hun pogingen waren vergeefs. Daar ze vermoedden, dat Wolfram zich met Gerda op weg naar het land van de Saliërs begeven had, strekten ze hun onderzoek in die richting een eindweegs uit, maar keerden 's avonds weer naar de Bat-ouwe terug. Ze hoopten, dat de achtergebleven knecht iets van belang zou opgemerkt hebben, maar ook die hoop bleek ijdel.

De Bataaf had Wolframs woning heel de dag in het oog gehouden. Toen de zon hoog aan de hemel stond, was de man naar buiten gekomen, maar was in de omgeving van zijn huis gebleven, had daar verschillende werkzaamheden verricht, maar niets gedaan, dat achterdocht had kunnen wekken of een aanwijzing geven, waar Gerda zich bevond.

Daar het zomer was, besloten ze onder de blote hemel te overnachten, zo dicht mogelijk bij Wolframs huis, terwijl ze om beurten de wacht zouden houden, zodat Wolfram zijn woning niet zou kunnen verlaten, zonder gezien te worden.

Deze had terecht begrepen, dat er streng op hem gelet zou worden en was daarom thuis gebleven, en toen het avond en nacht was, durfde hij zich evenmin naar de overkant te begeven. De volgende dag nam hij zijn wapens en trok de Bat-ouwe in. Met opzet vermeed hij de plaats van het bloedig jachtavontuur, omdat hij begreep, dat hij overal gevolgd werd. Zo was het ook. Nu waren het Geerlof en de Bataaf, die hem nagingen, terwijl Publius nog eens de bossen aan de overkant was ingetrokken.

Ook de volgende nachten hield een der mannen steeds in Wolframs nabijheid de wacht. En als zij elkaar op een van tevoren afgesproken plaats weer ontmoetten, was het telkens weer hetzelfde: al hun pogingen bleven vruchteloos.

Geerlof begon steeds meer te twijfelen, of het gelukken zou zijn zuster terug te vinden, maar Publius bleef hopen, dat als ze haar hier niet vonden, dit slechts een bewijs was, dat Gerda reeds in het land van de Saliërs was, en als dat zo was, meende hij, zouden ze haar verblijfplaats daar zeker ontdekken.

Zo ging meer dan een week voorbij. Toen liet de maan hen in de steek en volgden donkere nachten, waarin het voor de drie mannen uiterst moeilijk was, Wolfram in het oog te houden. Toen was het hem op een avond dan ook gelukt te ontsnappen en de Rijn over te steken voor een kort bezoek aan Hella.

Lang had Wolfram nagedacht over de vraag, hoe het toch mogelijk was, dat tegen hem verdenking gerezen was. Hij had alles toch zo goed overlegd. Maar daar herinnerde hij zich, dat de Romeinse koopman en zijn knecht zijn huis waren genaderd op het ogenblik, dat hij met den Saliër in gesprek was geweest. Toen moesten ze iets van wat er gezegd was, hebben opgevangen. Hoe verweet hij zichzelf nu zijn onvoorzichtigheid.

Maar eindelijk begreep hij, dat ze het opgaven en dat er niet langer op hem gelet werd. Enige dagen hield hij zich nog schuil, maar waagde toen de tocht naar Hella's woning op helderlichte dag. Dat het drietal naar het land van de Saliërs was vertrokken, stond bij hem vast en zoals Wolfram dacht, zo was het.

Na al hun vergeefse pogingen om iets te ontdekken, waren op een avond de drie mannen bij elkaar om te beraadslagen, wat hun verder te doen stond.

„Ik zou er voor zijn op te breken en naar het land van de Saliërs te gaan,” zei Geerlof.

Publius en zijn knecht meenden ook, dat verdere nasporingen hier niet baten zouden.

Er werd besloten, dat Geerlof voor de schijn ook in Publius' dienst zou treden, eveneens met een mars met koopwaar zich zou belasten en dat ze zo het land van de Saliërs zouden afreizen. Voor het doen van enige noodzakelijke inkopen

Maar dan zagen ze iets, wat hen een ogenblik sprakeloos deed staan.

Ginds, midden op het heideveld, kwamen twee mensen, een man en een vrouw, vluchtend voor het vuur, dat achter hen brandde. De vrouw was in het wit gekleed en de eerste uitroep van Geerlof was: „Daar is Gerda.” En die man? Wie kan dat zijn?

Maar het was nu geen tijd daarover na te denken. Van verre zagen ze, hoe de vluchtelingen in angst zaten, want telkens keken ze om naar de vuurgloed achter hen. Reeds was Geerlof de heuvel afgerend en snelde zo vlug hij kon het heideveld over.

Publius en de Bataaf zetten hun handen als een trompet aan de mond en luid klonk hun geroep over het heideveld. Gelukkig, ze werden gehoord en begrepen.

„Hierheen!” wenkten ze en terstond richtten de twee ginds op de hei zich ook naar de heuvel, waar Publius en zijn knecht stonden. Hoe groot het gevaar ook was, toch had Geerlof wel kunnen juichen van blijdschap, toen hij daar voortsnelde en Gerda's naam riep, om haar aandacht te trekken. Steeds dichterbij en dichterbij naderde hij haar, tot — eensklaps — hij zag zich vergist te hebben. 't Was Gerda niet.

Een ogenblik stond hij stil, besluiteloos. Een gevoel van grote teleurstelling maakte zich van hem meester.

Wat zou hij doen? Zou hij voor die onbekenden daar, zijn leven wagen? Zou hij maar niet terugkeren, zelf een goed heenkomen zoeken en het tweetal aan hun lot overlaten?

Maar ook slechts één ogenblik was deze gedachte in hem, toen wierp hij ze ver van zich. „Heb uw naaste lief als uzelf.” De zin van dat woord verstond Geerlof. Het was, of God zelf hem zond om de reddende hand te bieden aan twee medemensen.

Duidelijk zag Geerlof, dat de vrouw niet meer kon. De man had haar bij de hand en trok haar mee, maar ze struikelde telkens en dreigde te vallen.

Vooruit dus. Met grote sprongen ging Geerlof het oneffen terrein over en bereikte de vluchtelingen. Zonder een ver-

Vooruit dus.

klaring te vragen of te geven greep hij de hand van de uitgeputte vrouw. Dat hielp. Nu konden ze hun gang weer versnellen. Geerlof mat met zijn ogen de afstand tot de heuvel en tot het vuur achter hen en zag, dat het gevaar niet groot meer was. Ze konden die heuvel en het er achter liggende naakte terrein wel bereiken.

Daar liep de bodem al omhoog en begonnen ze de heuvel te bestijgen. En eenmaal op de top gekomen ging de afdaling gemakkelijk. Nog enkele passen en ze bereikten het stuifzand, waar ze zich een eindweegs op begaven. Nog even en daar zagen ze, hoe ook de vlammen de heuveltop bereikten en daarna de helling afdaalden, alsof ze de vluchtelingen zochten. In de droge hei greep het vuur snel om zich heen, maar doofde aan de kale vlakte gekomen gauw uit. Nog drong het langs verspreid staande groepjes struikhei in de buitenste rand van het stuifzand door, maar verder kwam het niet. Zo ver het oog echter reikte, links en rechts langs de zandvlakte, stond de hei in brand.

Terwijl ze daar naar stonden te kijken, klonk eensklaps een

zware donderslag. Hun aandacht was zo lang gericht geweest op de brandende omgeving, dat ze niet meer gelet hadden op de onweerswolken, die straks waren komen opzetten. Ook had de overdrijvende rook het uitzicht naar de hemel belet. Bijna op hetzelfde ogenblik begon het te regenen. Eerst vielen er enkele grote druppels, maar weldra plaste de regen in stromen neer en tot hun grote vreugde zagen de vijf, die op het naakte zand een schuilplaats gevonden hadden, hoe het vuur in felheid minderde en eindelijk de strijd tegen het hemelwater opgaf en uitdoofde.

Nu konden ze hun schuilplaats verlaten en een goed heenkomen zoeken.

Weldra brak de zon weer door de wolken en droogde de natte kleren van de reizigers op.

't Was een mistroostig gezicht, heel dat zwartgebrande veld en ze haastten zich dan ook de groene bosrand te bereiken, die ze op de heuvel staande heel in de verte voor zich zagen. Het was avond geworden, toen ze na een moeilijke tocht daar aankwamen en weer de paarse hei voor zich hadden. Nu konden ze omzien naar een geschikte plaats om uit te rusten en er de nacht door te brengen.

Wat de oorzaak van de geweldige heibrand was geweest, hadden de vreemdelingen onder het gaan reeds verteld. Zij waren een Romeins hoofdman, Rufus geheten en zijn vrouw, Julia. Ze maakten een tocht door deze streek en hadden een bezoek gebracht aan het grote meer Flevo, dat zich nog verder naar het noorden bevond.

Voor de bereiding van een maaltijd hadden ze een vuur aangelegd. Door vermoeidheid in slaap gevallen, hadden ze niet gemerkt, dat het vuur zich uitgebreid had en toen ze het eindelijk gezien hadden, viel er aan blussen niet meer te denken en was hun niets anders overgebleven dan in allerijl de vlucht te nemen. Nog zouden ze in de vlammen omgekomen zijn, hadden ze het geluk niet gehad de drie mannen te ontmoeten.

Nu in een streek aangekomen, die van het vuur niet te lijden gehad had, besloten ze gezamenlijk de avond en de

nacht door te brengen. Morgen zouden ze ieder weer huns weegs gaan.

Na de maaltijd, die Publius' knecht bereid had, zaten ze bij elkaar, terwijl nog telkens de doorgestane angst het onderwerp van het gesprek was.

Toen kwam het gesprek ook op de tocht van Publius en zijn beide bedienden.

„Mogen wij weten,” zo vroeg Rufus, „welk doel gij u gesteld hebt?”

Publius verhaalde nu aan zijn twee landgenoten, wat hem en zijn Germaanse bedienden hier in deze streek gebracht had.

Onder zijn vertellen wierp Julia een veelbetekende blik op Rufus, alsof ze zeggen wilde: „Spreek dan toch.” Maar Rufus liet Publius tot het eind uitspreken, omdat hij geen hoop wilde wekken, die misschien toch weer vervliegen zou.

Eerst toen Publius zijn verhaal omtrent Gerda's verdwijnen gedaan had en had meegedeeld, dat ze Wolfram verdachten de hand er in te hebben, zei hij:

„Laat mij nu mogen vertellen, wat Julia en ik twee weken geleden gezien hebben. Ik wil het u vertellen, hoewel ik enigszins bevreesd ben, hoop te wekken, die misschien weer op teleurstelling uit zal lopen.”

Terstond waren Publius en zijn beide gezellen één en al oor. „Als ge iets weet, dat voor ons een aanwijzing zou kunnen zijn, in welke richting we hebben te zoeken,” zei Geerlof, „spreek dan. Voorop sta, dat we op teleurstellingen voorbereid zijn.”

„Welnu dan,” nam Rufus het woord, „ruim twee weken geleden vertrok ik met Julia uit Noviomagum om een tocht naar deze voor ons onbekende streken te maken. We waren de Rijn overgetrokken en bevonden ons op een schone zomeravond, ik mocht eigenlijk wel zeggen nacht, reeds ver ten noorden van die rivier. Het was een warme dag geweest, die we gedeeltelijk in de schaduw van het geboomte rustend hadden doorgebracht, en omdat we de volgende dag ook zulk warm weer verwachtten, besloten we een deel van de

nacht te benutten om te reizen.

Het zal middernacht geweest zijn, toen we even rustten op de top van een heuvel, aan de voet waarvan zich een heideveld uitstreckte. Staande op die heuvel zag ik midden over dit heideveld een man, een forsgebouwd man, gaan en achter hem aan de tengere gestalte van een meisje. Ze was in het wit gekleed, zoodat zij vooral in de heldere maannacht duidelijk opviel.

Een ogenblik scheen het me toe, dat het meisje niet vrijwillig den man volgde en ik waarschuwde daarom Julia, die in de hei lag te rusten.

Ze zou toch om hulp roepen of althans duidelijk tekenen geven, dat ze onze hulp behoefde, als die veronderstelling juist was, zo meenden we. In dat geval zouden we te hulp gesneld zijn. Nu, na enige tijd het tweetal met de ogen gevolgd te hebben, daalden we de heuvel af en zetten onze tocht nog een eindweegs voort. Heel dit voorval waren we vergeten, doch nu we Publius' verhaal over Gerda's verdwijning gehoord hebben, kwam het ons weer voor de geest."

Met ingehouden adem hadden Geerlof en zijn beide vrienden dit alles aangehoord.

"Dat was Gerda," besloot Geerlof.

"Spreek niet al te stellig, mijn jonge vriend," zei Rufus, "ik meende het voorval niet te mogen verzwijgen, maar het is niet onmogelijk, dat het niets uit te staan heeft met wat uw zuster overkomen is."

"Toch geloof ik ook," zei Publius, "dat wat u ons daar meedeelde van veel belang is."

"Het zou wel eens kunnen zijn," meende Julia, "dat onze ontmoeting van deze middag voor beide partijen een heerlijk gevolg heeft, waar we God voor moeten danken."

"Ik zou het voorstel willen doen," zei Rufus, "dat Julia en ik u vergezellen en brengen op de plaats, waar wij stonden, toen we het tweetal zagen voorbijgaan."

Dat voorstel werd dankbaar aanvaard en om de volgende morgen zo vroeg mogelijk te kunnen opbreken, zochten ze

„Het schijnt, dat onze komst haar niet welkom is.”

nu spoedig hun nachtleger op.

Zodra de dag aanbrak, gingen ze op reis. Ze moesten een grote omweg maken om het verbrande veld te ontwijken, maar kwamen na een tweetal dagen op de bewuste plaats.

„Hier,” wees Rufus, „stonden Julia en ik en ginds zagen we den man met het meisje voorbij gaan.”

„En laten we nu,” zoo vond hij, „het heideveld oversteken in de richting, waarin zij gingen.”

Nog een half uur zetten ze hun tocht voort, behoedzaam links en rechts de omgeving afzoekend. Reeds naderden ze heel dicht de plek, waar Hella's hut zich bevond, die echter door het dicht geboomte aan hun oog onttrokken werd.

„Kijk daar,” wees de Bataaf, „ziet ge die oude vrouw, die ons tegemoet komt?”

„Het schijnt, dat onze komst haar niet welkom is,” zei Julia,

die wat achter de mannen ging lopen. „Zie ze uit de verte dreigend haar stok zwaaien!”

„Och,” antwoordde Rufus, „ze heeft hier in de omgeving misschien haar woning en zal wat geschrokken zijn van zoveel mannen tegelijk, die haar terrein betreden. Het beste was,” zei hij plagend tot Julia, „dat wij hier bleven en dat jij haar alleen tegemoet ging. Dat zou haar misschien gerust stellen.”

„Neen,” zei Julia huiverend, „ze ziet er niet aanlokkelijk uit, ze schijnt van ons bezoek niet gediend, want zie maar, ze laat het niet bij dreigen, ze raapt heiplaggen op en werpt er mee.”

„Als we bijgelovig waren,” lachte de Bataaf, „zouden we ze voor een heks verslijten.”

„Bijgelovig ben ik niet,” zei Publius, terwijl hij een grote heiplag afweerde, „maar op zulk een begroeting ben ik toch niet gesteld.”

„Ze kan wel een goede reden hebben, dat ze ons hier liever niet ziet,” meende Geerlof.

„Welke dan?” vroeg Rufus.

„Zou het onmogelijk zijn, dat ze in het geval van Gerda betrokken is?” vroeg Geerlof.

„Die opmerking geeft wel te denken,” zei Rufus, „we zullen . . . ,” maar verder kwam hij niet, want hij moest een goed heenkomen zoeken voor de heiplaggen van Hella.

„Laten we maar wat terugtrekken,” vond Publius, „dan kunnen we eens rustig met elkaar praten.”

Toen Hella zag, dat de vijf mensen, die ze niet in de nabijheid van haar woning duldde, zich verwijderden, liet ze een luidklinkend hoongelach horen. Ze had de overwinning behaald en het was zelfs niet nodig geweest, dat ze gedreigd had zich in een wolf te veranderen. Ja, ze wist het wel, mensen waren erg bijgelovig en bevreesd voor hekserij.

Toen Publius en zijn vrienden zich ver genoeg teruggetrokken hadden, om geen gevaar meer te lopen door Hella's heiplaggen getroffen te worden, bleven ze staan om te be-raadslagen.

„Wat een ontmoeting,” zuchtte Julia.

„Wat Geerlof zo even zei, is waard goed overdacht te worden,” vond Rufus. „Het leek wel, of ze op de uitkijk stond, want we waren nog ver van haar vandaan, toen ze ons al dreigend tegemoet kwam.”

„Misschien zal het vruchteloos zijn, maar toch zou ik er voor zijn, deze hele omgeving nauwkeurig af te zoeken,” zei Geerlof.

„Daar zijn we het natuurlijk allen mee eens,” zei Publius, „alleen zullen we moeten trachten, ons die vrouw van het lijff te houden.”

„We zullen, als Gerda zich hier bevindt, die vrouw laten zeggen, in welke richting we zoeken moeten,” zei Rufus.

„Hoe zult ge het aanleggen, haar aan het spreken te krijgen?” vroeg de Balaaf.

„Ze moet het zeggen zonder woorden,” zei Rufus.

„Hoe?” vroeg Publius.

„Wij vier mannen gaan ieder een verschillende kant op en die man, tegen wie zij zich keert, is voor haar de gevaarlijkste, die heeft dus de goede richting ingeslagen.”

Dat plan vond algemeen bijval en werd terstond uitgevoerd, terwijl Julia zich voorlopig op de achtergrond zou houden.

Dat Rufus goed gezien had bleek spoedig. De richting, die hij insloeg, was voor de vrouw de minst gewenste. Zonder zich om de drie anderen of om Julia te bekommeren, nam ze Rufus tot mikpunt en dat ze zeer bedreven was in het werpen bleek ook spoedig, toen een grote aardkluit op Rufus' hoofd uiteenspatte.

Om nog meer zekerheid te hebben trok Rufus zich terug en liep op Geerlof toe, die zich een groot eind van hem verwijderd had. Terstond staakte Hella de strijd en hief weer haar hoongelach aan.

Nu ging Geerlof naar hetzelfde deel van het bos, waar Rufus zich eerst heen begeven had en terstond begon ze tegen hem haar aanvallen.

Nu ze zich zo duidelijk had uitgesproken, richtten alle vier zich plotseling op hetzelfde punt. Dit bracht Hella in een aan-

val van woede, die wel aan razernij deed denken.

Wellicht had ze, maar te laat, begrepen, dat ze zichzelf ver-raden had.

Daar werd ook Publius door een heiplag getroffen en Geer-lof ontkwam er aan door zich snel te bukken. Zo ging het niet langer.

„We weten nu, in welke richting ons onderzoek gaan moet,” riep Rufus, „en als ze ons niet toelaat in het bos door te drin-gen, zullen we haar eerst moeten binden.”

Tot nu toe had Hella behalve het hoongelach van zo straks geen geluid doen horen.

Maar daar klonk eensklaps haar stem en allen bleven staan om te luisteren: „Als je niet heengaat, verander ik me in een wolf.”

„Goed,” riep de Bataaf, „doe dat maar, vrouwtje, maar houd op met gooien, want dat is verschrikkelijk.”

Julia, die van verre het dreigement hoorde, kon nauwelijks haar lachen bedwingen. Blijkbaar deed Hella alle moeite om een wolf te worden. Ze maakte de meest afschuwelijke ge-baren en geluiden, wierp zich op de grond en sprong weer op.

„Ik verander mij in een wolf,” riep ze met een krijssende stem, „en dan vreet ik die vrouw, die daar ginds staat, het eerst op.”

Ja, nu moest Julia toch inderdaad lachen.

„Die vrouw is van haar verstand beroofd,” zei Rufus.

„Nee,” zei Publius, „ze geeft zich voor heks uit, om ons daarmee op de vlucht te jagen.”

„Maar daardoor maakt ze juist, dat we het niet kunnen opgeven,” vond Geerlof.

„Vrouwtje,” riep Publius, „laat ons met rust, dan heb je van ons niets te vrezen. We hebben geen kwade bedoe-lingen. We willen hier het bos in en zullen je geen over-last aandoen.”

Telkens moest Publius zijn mededeling aan Hella afbreken en voor een naderende heiplag op zij springen.

„Ga heen,” krijste Hella, „of ik verander mij in een wolf.”

„Ik heb je al verzocht, dat dan gauw te doen,” riep de Bataaf nog eens, „want ik geloof niet, dat een wolf gooien kan.”

„Ik zal je verscheuren, ik vreet je op,” riep Hella. Maar voor ze dat deed, wilde ze toch nog eens van haar stok gebruik maken. Met een vlugheid van beweging, waartoe de mannen haar niet in staat geacht hadden, liep ze op den Bataaf toe en gaf hem een rake tik met haar knoestige stok. Toen was het geduld van Publius' knecht uit. Hij greep haar aan, ontrukte haar de stok, en wierp die weg.

„Vrouwtje,” begon de Bataaf, maar Hella luisterde niet, ze beet en krabde en schopte.

„Bind haar handen en voeten,” zei Rufus, „en laat haar hier liggen, tot wij de omgeving afgezocht hebben.”

Hella sprak er niet meer van zich in een wolf te veranderen, maar ze ging nog op een vreselijke wijze te keer met nagels en tanden, waarom de Bataaf zei, dat hij geloofde, dat ze nu toch werkelijk een wolf geworden was. Toen hij haar gebonden had, meende hij haar te kunnen troosten met te zeggen: „Wees nu maar niet bang voor ons. We gaan hier de omgeving eens bekijken, dan maak ik je touwen los en ben je weer vrij.”

Nu gingen de mannen, vergezeld van Julia, ongestoord verder, druk sprekend over het voorval.

Zo naderden ze de groep dennen in het bos. Daar — eensklaps — weerklonk een kreet, waarin smart en blijdschap gemengd was: „Geerlof! Geerlof! Kom, hier ben ik.”

Julia sloeg de handen voor de ogen en schreide.

„Gerda! Gerda!” klonk het door het bos. „Roep nog eens, dat we je horen kunnen!”

Gerda herhaalde haar geroep en een ogenblik later drongen alle vijf door de dichte dennebomen heen en zagen de hut voor zich.

„Hier! hier!” hoorden ze roepen.

Gerda trachtte de deur open te breken, maar dat ging nu zomin als vroeger.

Rufus trok zijn jachtmes, sneed de leren riemen, waarmee ze

lichtgebonden was, door en nam de zware boom, die er ten overvloede door Hella voorgezet was, weg.

Daar opende zich de deur en trad Gerda naar voren, bleek van het lang verkeren in de donkere ruimte. Ze moest haar ogen sluiten voor het daglicht, dat door de geopende deur naar binnen drong.

„Gerda, lieve zuster,” zei Geerlof, „God heeft ons geholpen om je te vinden.”

Het klonk Gerda als muziek in de oren en het vond weerklank in haar hart. „Ja, Hij heeft mijn smeken gehoord, toen geen mens het horen kon,” stemde ze toe.

Toen trad Julia naar voren. Gerda keek verwonderd naar de haar onbekende, die haar armen naar haar uitstak en haar omhelsde.

Het werd nu een vragen en antwoorden, waar geen eind aan scheen te komen, tot Gerda eensklaps haar stem waarschuwend liet horen: „Maar laten we voorzichtig zijn, ik verwacht elk ogenblik Wolfram.”

„Met welk doel?” vroeg Publius.

Gerda vertelde met enkele woorden van het laatste bezoek, dat Wolfram gebracht had, vier dagen geleden en van zijn gezegde, dat hij spoedig komen zou om haar weg te voeren. „Nu ik met zekerheid weet,” nam Rufus toen het woord, „welke misdaden hij begaan heeft in bond met Hella, zal ik als Romeins hoofdman ze beiden gevangen nemen, opdat ze hun straf niet ontgaan. Hella is reeds gebonden en we zullen haar naar een veilige plaats brengen, waar we haar voorlopig bewaren zullen.”

„En Wolfram?” vroeg Publius.

„Dien wachten we hier op en nemen hem eveneens gevangen.”

Geerlof en de Bataaf belastten zich er mee Hella te gaan halen, die voorlopig opgesloten werd in hetzelfde hok, waarin ze Gerda zo lang gevangen gehouden had en daarna stelden de mannen zich op in de nabijheid van de hut om Wolframs komst af te wachten.

Uit hetgeen Gerda gezegd had, begrepen ze, dat hij niet

lang op zich zou laten wachten. Het mocht nog enkele dagen duren, maar dan zou hij er zijn.

Gerda en Julia trokken zich voorlopig terug in het bos achter de hut, waar Gerda genoot van haar herkregeen vrijheid en met Julia veel te bespreken had.

Inmiddels verstreek de dag, zonder dat Wolfram zich ver-toonde. Toen de avond gevallen was, gingen Gerda en Julia in de woning, waar ze een bed voor zich spreidden, terwijl de mannen buiten op wacht bleven. Van de bereide maaltijd bracht Gerda een deel aan Hella, die echter weigerde iets te gebruiken en die slechts dreigementen en scheldwoorden voor haar over had.

Ook de nacht ging voorbij; Wolfram verscheen niet. Doch op de voormiddag van de volgende dag, terwijl Gerda weer met Julia zich schuil hield in het struikgewas, wees Geerlof heel in de verte Wolfram, die snel over de hei kwam gelopen. De mannen lieten hem komen. Op het onverwachts trad Rufus hem van tussen de struiken te gemoet en voegde hem toe: „Als Romeins hoofdman neem ik u gevangen.”

Eer Wolfram van de schrik bekomen was en vóór de gedachte om te vluchten nog in hem was opgekomen, traden Geerlof en de Bataaf uit het struikgewas en een ogenblik later was ook hij gekneveld.

„Waartoe dit alles?” waagde hij te vragen.

„Gij wordt beschuldigd van moord, brandstichting en mensenroof,” zei Rufus.

„De goden hebben. . . .,” begon Wolfram.

„Ja, dat weet ik al,” viel Rufus hem in de rede. „De goden hebben Arend gedood en zijn huis in brand gestoken. Maar ge zult toch niet kunnen ontkennen, dat gij ook verkeerd gedaan hebt, gij hebt Geerlof willen vermoorden en ge hebt Gerda geroofd. Maar verder wil ik geen oordeel meer uitspreken. Ik heb u gevangen genomen en zal u in de Romeinse legerplaats aan het gerecht overleveren, evenals Hella, uw handlangster.”

Gerda verlangde er naar dit oord van verschrikking zo spoee-

dig mogelijk te verlaten en naar de Bat-ouwe terug te keren. Toch moest ze haar verlangen nog zo lang bedwingen, tot de Bataaf een voetreis naar Noviomagum had gemaakt. Met enige krijgsknechten keerde deze terug, die de beide gevangenen wegvoerden, waarna allen de plaats verlieten.

In de Bat-ouwe aangekomen namen Rufus en Julia afscheid en keerden naar Noviomagum terug. Publius en zijn knecht zetten hun toch door de Bat-ouwe voort en predikten Jezus Christus als den Verlosser en Zaligmaker.

Door enige vrienden geholpen herbouwde Geerlof de verbrande woning en Gerda legde zich weer met ijver op haar bezigheden toe en verlustigde zich in de schone natuur, het werk van den groten Schepper. Ze was gelukkig, omdat ze voelde, dat Jezus, Dien ze liefhad, steeds bij haar was.